

Broumovské diskuse

Solidarita a sounáležitost

ESEJE STUDENTŮ A STUDENTEK STŘEDNÍCH A VYSOKÝCH ŠKOL

Studenti a studentky si pro svou esej mohli vybrat jedno ze tří témat:

- **Co pro vás znamená solidarita?**
- **Co si představujete pod pojmem sounáležitost?**
- **Solidarita a sounáležitost v praxi: co nás naučila zkušenost blízké války?**

Esej bylo možné napsat i v angličtině. Eseje hodnotila tříčlenná porota ve složení Naďa Straková (publicistka), Marta Lešková (vedoucí Městské knihovny Broumov) a Pavla Semeráková (vedoucí vzdělávacích projektů Maiwaldovy akademie v rámci Vzdělávacího a kulturního centra Broumov). Někteří autoři a autorky kvalitních esejí získají stipendium na konferenci Broumovské diskuse, které jim pokrývá náklady spojené s účastí.

Gymnázium Boženy Němcové, Hradec Králové
Soňa Kleinerová
Co si představujete pod pojmem sounáležitost?

Sounáležitost prostě musíte cítit kolem sebe.

Sounáležitost, je slovo, pod kterým si jen tak něco nepředstavíte. Když se řekne míč, napadne vás barevná koule. Ale když se řekne sounáležitost, musíte se chvíli zamyslet, než vás něco napadne. A přesně takhle to bylo u mě. Když jsem témata esejí jen tak poprvé prolétla očima, seděla jsem zrovna v lavici a říkala si: "Panebože, já snad budu muset googlit". Pak jsem se na to podívala znovu pořádně doma a uvědomila si, že to nebude třeba, už mě to napadlo.

Pojem sounáležitost má mnoho významů, ne jako třeba koruna, ale lze ho vidět více směry. Mně je nejbližší zapadnutí do společnosti. Vždy mi to dělalo problém. Přála jsem si, abych zapadla do kolektivu, asi tak jako mobil do gauče, rychle a nepozorovaně. Tím víc mě tížilo, že to tak nikdy nebylo. Určitě znáte ten pocit, kdy čím víc něco chcete, tím méně se vám to daří. Každé ráno před cestou do školy jsem se dívala na seriály, kde jsou hlavní postavy nejoblíbenější ve třídě, všichni je mají rádi a každé odpoledne tráví u svých přátel a vypadají strašně spokojeně. Nebo mně to tak ve věku 8 leté holky přišlo. Díky tomu jsem si pak domýšlela, co je se mnou asi špatně, že já sedím sama a odpoledne trávím u knížek nebo s mladší sestrou. Když to vidím s odstupem, nebylo to vůbec špatné.

V té době jsem si ovšem díky tomu přišla špatná, trapná. Na základce jsem nikdy pořádně nezapadla, když už jsem si našla nějaké kamarádky, bylo to spíš kvůli mým domácím úkolům než kvůli mně. Co mě "zachránilo" byl přestup na gympl. Konečně jsem cítila, že někam patřím. Měla jsem pocit, že tady nejsem ta divná. Všechny mé nové kamarádky mi rozuměly. První věc, co mě na gymplu udivila, byla to, že úkol, který byl dobrovolný, měli všichni. Něco, co bylo na naší základce až trapné, jako udělat domácí úkol, tady to bylo normální, byla to čest. Druhá věc, která mě udivila, byly přestávky. Probíhaly pro mě úplně novým způsobem. Debaty o knížkách, o vesmíru a taky někoho zajímal můj názor. To mi přišlo přímo úžasné. Vždy se navzájem vyslechneme, dobrá polovina třídy totiž ví, jaké to je, když vás nikdy nikdo neposlouchá, a ještě pronáší naprosto nesmyslné věty, o tom, jak je chytřejší. Je to pro mě místo, kam vím, že patřím.

A to je přesně ten pocit, po kterém jsem vždy toužila. Každý by si měl dokázat vytvořit pocit, že někam patří. Díky vlastní zkušenosti chápu, že myšlenka, že si vždycky vystačíte sami je sice krutě pravdivá, ale přece jen někdy chcete mít pocit, že je kolem vás někdo, kdo je na tom stejně. Někdo, kdo vás vyslechne a podpoří. A taky někdo, koho můžete podporovat vy. Ať už je to jeden člověk, nebo celá skupina, pokud díky tomu máte pocit, že někam patříte, važte si toho. Sounáležitost prostě musíte cítit kolem sebe.

Gymnázium Paměti národa Praha 1
Marianna Kohoutová
Co pro vás znamená solidarita?

Mohu zde dlouho mluvit o pomoci, mohu zde dlouho mluvit o jakési „pofidérní“ sounáležitosti nebo o umělému předhánění se kdo je vlastně ten nejsolidárnější.

Čili mohla bych zde mluvit o tom všem co se lidem představí, když si v dnešní době představí slovo solidarita, přitom ale většina z těchto lidí jeho význam nezná a odvozuje si ho pouze podle toho, že ho za uplynulý půl rok války slyšeli v novinách neustále. Před dvěma lety to bylo taky, tehdy však v jiné souvislosti a jinak použito. Pro většinu populace této země se tedy jedná o něco beztvarého – o prázdný význam, který se občas prohodí, když se chvástají. Například i o nanicovaté slovíčko, které zní krásně napsáno na gratulaci.

Pro mě je však solidarita něčím jiným. Nepovažuji za solidární, když se rozhodneme, že pustíme staršího člověka v tramvaji sednout. Za solidární považuji, když nás ani nenapadne se posadit, pokud okolo stojí někdo, kdo by na to měl větší právo.

Solidarita pro mě není něco, co se objevuje a mizí, ale je to pro mne charakterový rys určitých lidí. Je to něco víc než dobré chování, protože to aplikujeme z nějakého důvodu, zatímco solidární člověk koná bez nutnosti, aby jej někdo sledoval. Hlavním cílem takového člověka je totiž činit dobro a být ku pomoci těm, kteří si o tu pomoc ani neřeknou. Solidární člověk je pro mne osobou, která neuvažuje nad tím, jestli její činy budou mít nějaký výsledek a zdali ponесou nějaké benefity či jestli budou vratné. Solidární lidská bytost sama sebe nevidí jako někoho nadřazeného, kdo MUSÍ pomáhat, protože je víc než ti, kteří pomoc potřebují. Solidární osoba totiž neuvažuje, zdali si může dovolit pomoci nebo ne. Dobře totiž ví, že je součástí společenstva lidí, které může fungovat pouze pokud každý udělá něco navíc.

Když zde mluvím nemohu se ubránit jakési ironické slze. Vždyť takový lidé už nejsou, minimálně podle internetu. Vždyť o nás jakožto o Čechách se mluví pouze souvislosti s tím, že jsme lakomý, chamtivý a počítáme každou pencí. O tom to ale není. Není to o miliónových darech na pomoc v zaplavených oblastech nebo o charitativních aukcích.

Mnohem víc je to o uvědomění našeho okolí a o našem vlastním chápání sebe jakožto součástí celku. Je to o drobnostech, které jsou pro náš život vším ale uvědomíme si to pouze když je ztratíme.

Jiráskovo gymnázium, Náchod
Petr Luciak
Co pro vás znamená solidarita?

Solidarita pro mě znamená schopnost soucítit s ostatními lidmi, vžít se do jejich situace a snaha pomoci jim. Myslím, že většina lidí si tento pojem představí tak, že bychom měli

pomáhat lidem, jež se ocitli v situaci, za kterou nemohou. Ovšem podle mého názoru je hranice mezi lidmi, kteří za své problémy mohou sami a lidmi, kteří jsou v problémech nevinně extrémně tenká. Pokud si někdo vezme úvěr, není schopen ho splácet a skončí na ulici, většina lidí ho bude zařazovat do kategorie, které bychom neměli pomáhat, protože si své problémy způsobili sami. Ovšem už nevidíme, proč ten člověk nevěděl, že není nejlepší nápad si ten úvěr vzít. Možná je to proto, že u nich doma bylo zvykem brát si úvěry na pračku, ledničku, vánoční dárky. Možná proto, že se u nich doma o penězích nemluvilo. Možná proto, že se u nich ve škole o penězích nemluvilo. Za to, do jaké rodiny se člověk narodil, přece nemůže. Když se člověk narodí „špatným lidem“ a v důsledku špatného dětství v nefunkční rodině se chová špatně, může si za to sám. Navíc rodiče z toho většinou vyjdou jako oběť. Narodilo se jim přece problémové dítě. Když se ovšem rodičům narodí dítě, které není zdravé, musíme rodině finančně pomáhat, jsou to chudáci. Přitom člověk za to nemůže ani v jedné situaci. Nemůže ani za to, že se narodil ve špatné rodině, ani za to, že se mu narodilo dítě se zdravotním postižením.

Největší chyba naší solidarity je podle mě to, že je naprosto nespravedlivá. Na základě jedné informace si utvoříme názor, jestli je potřeba člověku pomoci, anebo jestli jím můžeme pohrdat, nebo se mu dokonce posmívat. Pro spoustu lidí je vrcholem zábavy člověk bez zubů, který ze sebe jde dělat šaška do televizní reality show. Zábava je to ovšem do té chvíle, než si člověk uvědomí, proč dotyčný nemá zuby. Možná proto, že ho doma nenaučili si je čistit. Možná proto, že nemá peníze na zubní implantát. A možná by stálo za to si uvědomit, že pokud si zuby nečistí on, nenaučí to ani své dítě. Dítě odchází s ostudou, bude špatně vychované a problémy rodičů si přenesou do svého života. Možná, že to rodič neumí, protože ho v osmnácti rodiče vyhodili z domova a on měl co dělat, aby neskončil na ulici. Ale hlavně, že se stovky tisíc lidí dobře baví u televize. V tom se najednou naše solidarita naprosto vytratila... O pár let později někdo natočí reportáž, řekne v ní, že dotyčné dítě, (které už není dítětem) mezitím skončilo na ulici (protože ho rodiče vyhodili na ulici stejně jako to udělali jejich rodiče) a usilovně si hledá práci. Najednou budeme extrémně solidární, přijde mu padesát nabídek na zaměstnání a všichni si řeknou, že je to chudák a že je třeba mu pomoci. To je dle mého názoru trochu pozdě...

Pravá solidarita podle mě znamená pomáhat všem lidem v nouzi, nikoli jen těm, u kterých to považujeme za správné.

Masarykova Univerzita, Brno

Michaela Jílková

Solidarita a sounáležitost v praxi: co nás naučila zkušenost blízké války?

Solidarita a sounáležitost jsou hesla, která jsou v mnohých situacích provázána. V předchozích letech, možná desítkách let se o české společnosti v kontextu těchto slov příliš nemluvilo. Například v období migrační krize po roce 2015, kdy česká společnost nebyla schopna projevit solidaritu tisíci migrantů prchajícím ze svých zemí v důsledku válečných konfliktů. Právě tehdy chyběl pocit sounáležitosti mezi českou společností a zmíněnými migranty. Češi tehdy opomíjeli, že za tolik zmiňovaným termínem

uprchlík/migrant se skrývá člověk se stejnými potřebami jako máme my, žijící na stejné planetě s dost možná stejnými hodnotami, který prostě jen potřebuje pomoci. Zpopulizované téma migrace udělalo z těchto lidí v očích velkého množství Čechů zločince, teroristy anebo lidi třetí kategorie.

Možná právě proto bylo pro celý svět takovým překvapením, že o pár let později v roce 2022 to byl stejný národ český, který v sobě uvnitř našel pocit sounáležitosti a solidaritu k uprchlíkům, kteří taktéž utíkali před válkou. Před válkou, která rezonovala celou Evropou, celým světem, protože už nebyla za "zavřenými dveřmi" na Blízkém východě, ale na prahu našich domovů. Najednou bylo potřeba probudit v sobě solidaritu, "vždyť nakonec bychom to příště mohli být my."

Řekla bych, že zkušenost blízké války nás naučila empatii, pochopení a solidaritě vůči potřebným. Tato bezprecedentní situace, kdy stovky tisíců lidí začaly nezištně pomáhat, ať už sebemenšími příspěvky, se zapsala do historie. Myšlenka, že naše milá kolegyně z práce Olga, která vždycky tak tvrdě pracovala nebo Vasil, který nám postavil chatu, žijí uprostřed války a každý den se jim může stát osudným, nás donutila k solidaritě. A právě zde vidím ten základní rozdíl v přístupu k uprchlíkům. V roce 2015 jsme nebyli schopni se ztotožnit s lidmi prchajícími před válkou na Blízkém východě, protože jsme neměli bezprostřední zprávy z bojiště, a především jen málo z nás mělo známé nebo přátele z prostředí probíhající války, tudíž jsme jejich strastem nerozuměli a vlastně jsme se ani nesnažili, protože by to pro nás bylo "nepohodlné". Nyní jsme však byli ochotni v rámci solidarity část tohoto pohodlí obětovat, protože se v ohrožení ocitl nám blízký národ a možná jsme i pocítili, že nám trošku hoří paty.

Za velmi krátkou dobu jsme byli schopni se jako společnost sjednotit a být solidární, otázkou však zůstává, zda budeme schopni tuto zkušenost využít i v budoucnu, či zda se to stane anomálií spojenou pouze s válkou na Ukrajině. Můj skromný odhad je, že se nadále budeme řídit pravidlem "Nehas, co tě nepálí" a budeme šetřit svou solidaritou pro chvíle, kdy se budeme sami cítit ohroženi, protože koneckonců Richelieuův Raison d'etat nezůstal fenoménem 17. století a nelze tento koncept omezit pouze na způsob řízení státu.

Biskupské gymnázium Hradec Králové

Adéla Hebrová

Co pro vás znamená solidarita?

Když se zamyslím nad tím, co pro mě solidarita znamená, jako první mě napadne rovnost všech osob na zemi a také ochota pomoci těm, kteří to mají těžší. Obrazně si solidaritu představím jako pevně se držící ruce lidí z jiných částí světa. Je to pevné sevření. Ruce se nepouští a každá část světa se snaží vytahovat ostatní z prohlubní, které někdo vytvořil, aby jim podkopal nohy. Vše je dobrovolné, ale ukazuje to na krásu lidskosti, na to, že každý život má nějakou cenu a není zbytečný. Solidarita na někoho může způsobovat tlak a nejistotu, možná i strach, ovšem na druhou stranu může vést k vývoji zemí a míru.

Jak ji máme chápat? Má mnoho forem. Solidarita pro mě znamená pomoc handicapovaným lidem, starším, finanční pomoc nemocným, finanční pomoc ekonomicky slabším, pomoc při válce, pomoc zvířatům, sirotkům, a i pomoc najít někomu, kdo se ztratil a já ho doprovodím na jeho cestu. Znamená to pro mě nebyť lhostejný, sobecký a sebestředný, hlavně ale dívat se kolem sebe a najít potřebné priority v životě.

Konkrétní příklad solidarity jsem zažila v poslední době. Válka rozpoutaná Ruskem na Ukrajině. Mnoho obyvatelů Ukrajiny utíkalo do Evropy a také hlavně do České republiky. Někteří občané pomohli příchozím Ukrajincům humanitární pomocí, nabídli ubytování, jídlo a oblečení, hygienické potřeby. Česká republika schválila nový zákon a umožnila ukrajinským občanům výjimečně zaměstnání bez kontroly vzdělání. Školy umožnily studium bez znalosti jazyka. Mnoho organizací vytvořilo kurzy českého jazyka, abychom se s nimi mohli lépe dorozumět. Ministerstvo práce a sociálních věcí vytvořilo systém sociálních dávek na pomoc ukrajinským rodinám. Přijali jsme Ukrajince s otevřenou náručí, po dobu, než se budou moci vrátit domů. Možná Spojené státy americké mají větší možnosti na pomoc, hlavně z finanční stránky, ovšem i my jako malý stát a menšími kroky přispíváme celkové pomoci a dostáváme uznání od samotné Ukrajiny.

Solidarita pro mě znamená, že i malé kroky znamenají více než neudělat vůbec nic.

Gymnázium J.K. Tyla; Hradec Králové

Lenka Ďoubalíková

Co pro vás znamená solidarita?

Nejlepší odpověď, kterou jsem kdy slyšela na otázku, kam bychom datovali počátek společnosti, byla, do období, ze kterého jsme našli kostru se srostlou stehenní kostí. V dnešní době je něco jako zlomená stehenní kost docela triviální záležitost. Před patnácti tisíci lety však zranění takového rozsahu znamenalo prakticky jistou smrt. To, že však nalezená kostra měla tuto kost plně srostlou vypovídá o tom, že někdo musel s dotyčným zůstat po dobu jeho zranění, zásobovat ho jídlem, chránit před elementy a predátory. Tato srostlá kost vypovídá o tom, že právě solidarita vůči ostatním lidem stála na úplném počátku naší společnosti.

Mám však pocit, že v dnešní době se na tento fakt zapomíná. Na fakt, že sami nikdy moc daleko nedojdeme. Že za všemi úspěchy jedinců stojí stovky ba tisíce činů jiných lidí, kteří se na nich někdy i jen nevědomky podíleli. Proč se v dnešní společnosti stává novým standardem nepodat pomocnou ruku člověku v nouzi? Proč jsou lidé, kteří se snaží vykonávat dobro, často i bez jakéhokoliv profitu pro ně samotné, odsuzováni společností, která se jim často i snaží „házet klacky pod nohy“? Solidarita v naší společnosti vymírá a nahrazuje jí chamtivost, sebestřednost a opovrhování druhých.

V mém životě jsem se již víckrát snažila stát vegetariánem. Vždy mě však dokázala společnost „srovnat zpátky do latě“. I od mých nejbližších jsem se stala středem pozornosti, a ne té správné. Bylo mi často připomínáno, že jíst maso je důležité, můj

jídelníček byl terčem posměchu a neustále jsem musela vyslyšet rádoby vtipné narážky, ve kterých jsou zvířata viděna pouze jako potrava, nikoliv jako další obyvatelé naší planety. Proč tomu tak je? Nikoho jsem svojí volbou neohrožovala, snažila jsem se jen praktikovat moje hodnoty. Někdy byl tlak společnosti natolik silný, že jsem byla nucena se mých hodnot vzdát. Pro mě to však byl „alespoň“ jen případ volby. Někteří lidé ale luxus volby nemají, nemohou si například vybrat barvu svojí pleti, svojí sexuální orientaci, vzhled, handicap... Jak mají tedy v naší společnosti fungovat oni, když jim společnost předhazuje jejich „nedostatky“ každý den?

Solidarita pro mě znamená, že se člověk dokáže vžít do kůže takového člověka a uvědomit si, čím si procházejí a dle toho s nimi i náležitě zacházet. Solidarita je využívat svoje privilegia každý den ke snaze pomoci těm, kteří je nemají. Je to odvaha postavit se za svoje hodnoty, bojovat za člověka, který se nachází na druhé polokouli, jehož jméno nám ani nemusí být známo. Solidarita je víra v to, že jeden dobrý skutek může mít řetězovou reakci, se kterou se nám může povést zlepšit tento svět.

Nemyslím si, že jsem bezchybný člověk. Je prakticky nemožné, neudělat někdy nějaký čin, kterého bychom pak nelitovali. Snažím se však žít takový život, abych se až budu umírat mohla ohlédnout zpátky s vědomím, že zanechávám tento svět o trochu lepší, než mohl být.

Biskupské gymnázium Hradec Králové **Alžběta Neumanová** **Co pro vás znamená solidarita?**

Pilíře solidarity

Jako dítě vyrůstající v křesťanské rodině jsem od útlého věku vnímala něco, co bych nyní nazvala solidarita. Tenkrát mi přišlo takové chování přirozené, protože moji rodiče mi v tom byli vzorem. Až později jsem zjistila, že zdaleka ne všichni mají stejné hodnoty, jaké jsem měla a mám já.

Podle Slovníku spisovného jazyka českého (1) je solidarita porozumění pro jednotlivce nebo celek, vědomí příslušnosti k jistému celku, vzájemná podpora. Já si však myslím, že toto slovo má mnohem hlubší význam než jen porozumění nebo vzájemná podpora mezi lidmi „rovnými“.

Solidarita pro mě představuje empatii. Abych mohla někomu porozumět a pomoci, musím se nejdříve dokázat vcítit do jeho situace, vidět problém jeho očima, chápat důvody a příčiny vedoucí k jeho jednání. Proto věřím, že empatie je základem a prvním krokem k solidaritě.

Solidaritu bychom měli cítit nejen k lidem ve stejném postavení nebo subjektivně vnímaném celku. Podle definice by to mělo být vědomí příslušnosti k jistému celku. Já si však myslím, že by neměla být vázána na „hodnotu“ člověka. Vezměme to na příkladu válečných uprchlíků z Ukrajiny. Po vypuknutí války se zvedla v Česku ohromná vlna solidarity, spousta lidí byla ochotná pomoci, ovšem jen Ukrajincům. Romům, kteří žili na území Ukrajiny a utíkali před válkou stejně jako ostatní, se pomoci nedostalo. Víím, že je

to složitá otázka týkající se jiného způsobu života, jiné rasy, předchozích zkušeností. Avšak přesto se ptám – nezaslouží si tito lidé utíkající před válkou solidární chování, přestože se s nimi třeba neztotožňujeme? Proto docházím k závěru, že jediný celek, ke kterému můžeme cítit příslušnost a odpovídá definici, je lidstvo jako takové.

Solidarita by měla být nezištná. I nyní se rozcházím se slovníkem, který ji definuje jako vzájemnou podporu. Já ji chápu ještě hlouběji. Dospěla jsem k názoru, že bych za ni neměla nic očekávat. Nemusí být pro mě výhodná a neshledávám ji zajímavou jen proto, že by se mi mohla v budoucnu vrátit. Měla by být odměněna radostí z dobrých skutků.

A nakonec, solidarita je odpovědnost. Abych mohla být někomu nápomocná, musím si být vědoma vlastních možností, ať už peněžních, časových nebo třeba fyzických. Jsem odpovědná za to, jak naložím se svými prostředky. Solidarita by podle mě neměla vést k zhoršení osobních podmínek. Hrozila by následná potřeba podpory a tvořil by se začarovaný kruh. Zároveň je solidarita odpovědnost i k lidem, kteří ji přijímají, protože se dá lehce zneužít. Pokud člověk může něco pro změnu svého stavu udělat sám, neměl by být závislý na ostatních. Shledávám, že by měla pomoci v aktuální situaci a mířit k budoucí samostatnosti.

Vím, že slovo solidarita je hodně obsáhlé a nelze ho pojmout v jedné krátké esejí. Zároveň každý člověk má trochu jiné vnímání a porozumění takto abstraktních pojmů. Přesto jsem vybrala základní pilíře, o které se toto slovo opírá v mém chápání – empatie, nedělaní rozdílů mezi lidmi, nezištnost a odpovědnost. Jaké hodnoty představuje solidarita pro vás?

(1) Slovník spisovného jazyka českého: solidarita. Ústav pro jazyk český [online]. 2011 [cit. 2022-09-18]. Dostupné z: <https://ssjc.ujc.cas.cz>

Gymnázium a SOŠ Úpice

Kristýna Kuhnová

Co pro vás znamená solidarita?

Co pro vás znamená solidarita?

Když se řekne solidarita, představím si ochotu ke vzájemné pomoci a podpoře v rámci nějaké skupiny, společenství. Solidarita je, když nějaký člověk investuje svoji námahu a čas do lidí, do kterých mu nic není, nemá s nimi nic společného, nezná je, nebo je zná jen trochu. Mnoho lidí si pod tímto pojmem nic nepředstaví nebo si třeba myslí, že je to něco, co není tak běžné a aplikované v praxi, ale solidarita je stejně přirozená jako např. chamtivost, jen ne tolik častá.

A co znamená solidarita pro mě? Solidarita pro mě neznámá pouze být schopen pomoci ostatním lidem, ale zároveň i našemu prostředí, naší planetě. V dnešní době to hlavně znamená péči o životní prostředí a uchování ho ve stavu vhodném k životu. Za budoucnost naší planety zodpovídáme všichni, co zde žijeme, ale občas to tak bohužel nevypadá. Lidé plýtvají vodou, potravinami i energiemi. Odhazují odpadky všude kolem sebe a pálí plasty a další různé materiály. Ke znečištění ovzduší napomáhají i zcela zbytečné cesty autem, které by člověk zvládl ujít pěšky. Měli bychom pochopit, že

plýtvání dnes znamená neobyvatelnou planetu za pár let. Mezi jeden z největších problému světa momentálně patří globální oteplování, což nemá negativní dopad jen na nás na lidi, ale i na zvířata a přírodu celkově. Svět zachvátily požáry a stále více zvířat kvůli nim přichází o své domovy. A jak můžeme přispět k zlepšení podmínek? Namísto krátkou jízdou auta se můžeme projít nebo se svést veřejnou dopravou. Místo dvaceti minut teplé sprchy stačí desetiminutová sprcha vlažnou vodou. Kdyby všichni obyvatelé naší planety udělali alespoň něco malého na ochranu Země, i za pár let by se nám tu žilo stále krásně.

Solidarita by neměla být dobrovolná činnost, kterou praktikuje pouze pár tisíců nebo milionů lidí, ale samozřejmost. Každý člověk by měl pomáhat jak naší planetě, tak ostatním lidem. Všichni by měli mít právo na důstojný život, měli by mít stejná práva a možnosti. Solidarita pro mě znamená, že dám, co mohu, ale jen tolik, abych nezničila samu sebe.

Biskupské gymnázium Hradec Králové

Matěj Trampota

Co pro vás znamená solidarita?

Od počátku lidské civilizace se učíme, jak fungovat jako společnost a činíme volby, které ovlivňují životy okolo nás. Za tu dobu jsme vyvinuli jednu z morálních hodnot, která nám ukazuje společný směr a nutí nás pomáhat a podporovat naše blízké a naše sousedy. A tou je solidarita. Solidarita pochází z latinského slova solidus, tedy pevný nebo celistvý. A přesně takové vlastnosti by měla mít tato hodnota. Co ale znamená pro mě?

Zaprvé věřím, že solidarita je hodnota učená od útlého věku. Je to základ dobrého chování, ke kterému by nás měli vést rodiče. Důležité je pochopit základy takové solidarity, jako pomáhání si navzájem, půjčování majetku, oslavování úspěchů ostatních a tak dále. K jejímu pravému otestování dochází pravděpodobně v mateřské škole, kde tato pravidla vztahujeme k větší skupině vrstevníků, ve které se ne všichni naučili této hodnotě. Sám si vzpomínám, že ne vždy jsem se ve školce choval solidárně, ne všechny hračky jsem chtěl sdílet s ostatními. A rozhodně jsem ne vždy slavil úspěchy rychlejších dětí ve sportovním závodě. Je to ale proces, teprve s časem jsem začal chápat, co je opravdu důležité. A to, že podpora ostatních a sdílení společné radosti je mnohem silnější než žárlivost a sobeckost.

Jak jsem již zmiňoval, činíme volby, které ovlivňují životy okolo nás. Nepříliš solidární lidé ohlížejí jenom na sebe, konají vše pro vlastní blaho a ubližují tím jiné skupině lidí, která solidaritu potřebuje k přežití. Uvědomuji si, že jako občan České republiky a obyvatel Střední Evropy se nemám příliš špatně. Jsou národy, kde je chudoba, hlad a nebezpečí na denním chlebu, zatímco u nás hrozí maximálně zdražování a chladné zimy. Je to sice velmi nepříjemné, ale v širším měřítku nepodstatné. Solidaritu bychom si dle mého názoru měli dovolit a pomoci bližnímu svému. Sám jsem nedávno pomáhal v charitativním hlídání ukrajinských dětí, zatímco se jejich matky učily na mojí škole česky. Nevím jistě, zda to byla solidarita, ale chtěl jsem obětovat svůj volný čas a nějak pomoc lidem, co se snaží zvládnout těžké časy. Ne každý tomuto najde pochopení, je těžké si utrhnout sousto od úst a darovat ho neznámé osobě. Proto si myslím, že nás solidarita

jako společnost bohužel oddaluje, někdo je ochoten dělat oběti pro dobrou věc, a jiný si ponechá pohodlný život, při čemž odtrhne zrak od špatností, které tím podporuje. Jako příklady bych mohl vyzdvihnout solidaritu s životním prostředím, ve formě nakupování eco-friendly produktů a třídění odpadu, nebo s uprchlíky ze země sužované válkou s Ruskem, které nám ale zajišťuje teplo a světlo.

V závěru bych chtěl podotknout, že není lehké poznat, kdo si naši pomoc opravdu zaslouží, a kdo zneužívá naši ochotu a štědrost. To už závisí na našem osobním posouzení. Solidaritu nemusíme vždy stavět nad naše další důležité morální hodnoty, protože cesta sounáležitosti a ochoty bývá velmi často nepříjemná a vyčerpávající. Ale čas od času bychom se měli zamyslet nad těžkostí bytí ostatních, protože jak pravil Martin Luther King: Musíme se naučit žít pospolu jako bratři, nebo zahynout jako hlupáci.

Biskupské gymnázium Hradec Králové

Andrea Nela Pecharová

Co pro vás znamená solidarita?

Solidarita ve světě

Osnova:

1. Každý to vnímá jinak
2. Význam slova solidarita
3. Současnost vs solidarita
4. Nereálná realizace
5. Já a solidarita

Co vlastně znamená pojem solidarita? Pro každého jedince je to rozhodně něco úplně jiného a každý solidaritu vnímá jinak. Pro někoho to třeba nemusí znamenat nic a nebere na ni ve svém životě ohled, pro někoho je to životně rozhodující téma. Z mého pohledu se jedná o velmi důležitou sociální záležitost, která by měla být chápána a respektována všemi obyvateli naší planety. Ať už v Německu, Mongolsku, Indonésii nebo u nás v Česku. Prostě všude.

Jedná se o plošnou hranici ve společnosti, která je pro všechny stejná. Teoreticky má pojem solidarita význam jako chápání druhých, ochota, soudržnost, vzájemná pomoc a podpora ostatním. Jedná se o klíčovou vlastnost člověka k fungování dnešní společnosti. Kde není pochopení neboli solidarita, tam není řešení.

Když drží lidé při sobě, nebo se minimálně tolerují, pomáhají si a dokážou se do druhého vcítit, nebyly by tak problematické mezilidské vztahy. Obecně jsou mezilidské vztahy asi nekonečným tématem a problémem bez řešení, protože vždycky tu bude alespoň jeden jedinec, který solidaritu k druhým nepociťuje. Takové současné ekonomické války jsou krásným příkladem, jak to mezi lidmi vypadat nemá. A jaký je vlastně důvod k tomu, že se lidé nepodporují, ale naopak jdou proti sobě a dělají si naschvály? Je to celkem jednoduché. Každý chce moc, svoje pohodlí, a jakmile nemá to co chce, může to v něm vyvolat myšlenky, jak tu moc získat od někoho jiného, jiným způsobem než svým rovným přístupem k životu, svému vlastnímu klidu a pochopení. V

současnosti je někdy opravdu těžké mít čas na přemýšlení a zastavit se nad myšlenkou, jak se mají a cítí ti druzí, avšak pokud tohle dokážeme dokonce i s vlastní realizací, ve společnosti jsme jasně vyhráli.

Proč to tedy nikdy nefunguje podle ideálních představ? Lidská povaha je různá, a i když jsou tu vyjmenované krásné příklady ochoty, pomoci a podpory, v životě to tak ideálně realizovatelné všechno není. Na celém světě nás je přes 8 miliard jednotlivců našeho lidského druhu. Bohužel není možné každého přesvědčit o tom, že je vzájemná pomoc a podpora důležitá.

Pro mě osobně je solidarita hodnotnou vlastností člověka, která neodmyslitelně patří k základům etiky. Já sama také nejsem perfektní a někdy se do druhých necítím nebo situaci vhodně nevyhodnotím, ale uvědomění o takové důležité vlastnosti mám a pracuji na ní.

Biskupské gymnázium, Hradec Králové

Markéta Němečková

Co pro vás znamená solidarita?

Slovo solidarita je poslední dobou, hlavně tedy v médiích, používáno k popsání netradičních činů. Něčeho, co by průměrný občan naší země nevykonával na každodenní bázi za kompletně běžné „klidné“ situace. Slýcháme například o solidaritě států s Ukrajinou, která se stala obětí Ruské agrese, či o solidaritě s ženami v zemích, kde jejich práva zatím ještě nejsou samozřejmostí.

Pro mě je ale solidarita něco prakticky velmi jednoduchého. Je to, co nás dělá člověkem. Lidé byli, jsou a do konce lidské rasy budou sociálními stvořeními. Málokdo žije kompletně osamělý (a i ti osamělí jednotlivci se čas od času setkají s ostatními, nejde-li samozřejmě o někoho v jedné z velmi specifických situací, které v historii potkají pouze pár smolných jedinců z populace). A základním pilířem lidského soužití je právě solidarita. V minulosti, dávno předtím, než se společnost vyvinula do bodu, ve kterém je nyní, byla vzájemná solidarita jedním z mála způsobů k přežití. Lidé si museli navzájem pomáhat, pokud chtěli, aby jejich klan, jejich rodina, dokázala přečkat těžká období. A to přesně solidarita je – pomoc. Tedy, je nutno podotknout, nesobecká pomoc.

Pro mě osobně to jsou různé věci. Ať se jedná o pomoc spolužákovi s domácím úkolem, který si zapomněl, uvolnění sedačky v autobuse pro seniora nebo i něco tak prostého jako obyčejné otevření dveří. Dělán to, protože chci lidem pomoci a, mohu-li tomu poměrně naivně věřit, udělat svět pro danou osobu alespoň trochu lepším. A též protože doufám že jednou, až se já dostanu do nějaké podobné situace, mi pomůžou zase ostatní. Ano, očekávat za svůj čin určitou „odměnu“ se dá považovat za sobecké (čili dle již zmíněné definice nesolidární), ale já se pomoci nedožaduji, pouze doufám že svými (ačkoliv obyčejnými) činy inspiroji někoho k tomu, aby udělal to samé, možná i někdy pro mě samotnou. A že i tímto malým vyjádřením solidarity snad zlepší jiných den.

Biskupské gymnázium Hradec Králové
Karolína Nová
Co pro vás znamená solidarita?

Solidarita je nám na blízku každý den, je součástí morálních hodnot a týká se i maličkostí, které často přehlídíme. Doporučení, rada, či nápomoc v těžkých chvílích. Usnadňuje, zpříjemňuje nebo i zachraňuje nám život, když je třeba.

Solidarita je pro mě vlastnost, která je potřebná pro zdravé společenské vztahy a vyjadřuje určitou vazbu k člověku, či národu. Je to součást mezilidských vztahů díky které, se můžeme zdokonalovat a posouvat. Jako studentka pocítuji solidaritu ve školním prostředí velmi často a je to jeden z klíčů k fungujícímu kolektivu. Když je se mnou někdo solidární, dokazuje mi, že mu na mě záleží a posouvá práh naší důvěry. Víím, že se na takového člověka můžu spolehnout, protože si odepře svůj komfort pro můj pokrok.

Nejvíce solidárním člověkem jsou pro mě rodiče. Obětovávají pro mě svůj čas, finance a mnoho dalšího. Solidarita mých rodičů je důvod, díky kterému mám možnost tu být, studovat a dosáhnout v životě svých cílů. Protože je pro mě solidarita od druhých důležitá, snažím se být též solidární a pomáhat, jak jen je možné. Je to pro mě projev náklonnosti a důkaz toho, že je pro mě daná osoba důležitá a jsem ochotná podstoupit určitý risk na úkor jejich prosperity.

Jedním z mých oblíbených projevů solidarity byl Sir Nicolas George Winton, který prokázal neuvěřitelnou solidaritu při záchraně židovských dětí a obětoval svůj čas, finance a úsilí pro záchranu mnoha lidských životů. Je to pro mě velice inspirativní příběh, který mě dovedl k zamyšlení nad solidaritou a jejími hranicemi. Projevovat solidaritu je pro mě důležité, ale problém nastává, když se to samé nevrací od protější strany. Pokud vidím, že můj projev solidarity měl smysl a setkal se s oceněním od druhé osoby, jsem ráda, že má „oběť“ měla užitek. Stalo se mi však už mnohokrát, že jsem svých rozhodnutí litovala, protože druhá strana nevyužila a už vůbec neocenovala mou pomoc.

Přestože naše solidarita někdy není doceněna, a ne vždy se vyplatí, je pro život důležitá a dělá svět o trochu hezčí.

Jiráskovo gymnázium, Náchod
Kateřina Kovářová
Co si představujete pod pojmem sounáležitost?

Sounáležitost je úzce spojovaná se slovem solidarita, ale myslím si, že to není úplně stejné. Je to však v dnešní době hodně diskutované téma, i když se to na první pohled nemusí vůbec zdát. Slovo sounáležitost sice nezazní, ale zároveň se řeší. Mám pocit, že

to slovo nechtějí lidé slyšet nahlas, a proto se ho snaží zaobalit do něčeho na první pohled jiného, ale v jádru stejného.

Sounáležitost, spíš než jako rozhodující čin, vnímám jako popostrčení. Napomocť neškodným způsobem člověku, který to potřebuje a stojí o to. Zda o to ten člověk stojí, se mi zdá dost důležité, protože spousta lidí se plete do něčeho, do čeho jim nic není, a snaží se vši silou hned teď vzít problém za pačesy a vyřešit ho svými způsoby. Kdybychom se rozhodli čistě hned a bez informací, které můžeme vnímat jen jako detaily, ale nakonec budou důležité, může se z toho stát nakonec i problém pro nás. Musíme si uvědomit, že to není čistě náš problém, ke kterému se můžeme stavět podle svého uvážení. Nesmíme se tím nechat moc pohltit, abychom ve finále problém tomu druhému celý nepřebraňali. Nenechat ho rozhodnout o tom, co chce, mu může přitížit více, než si dokážeme představit. Musíme si při takovém, častokrát i velmi vážném, kroku uvědomit pocity toho, pro koho to děláme. Být více empatický, by v takové situaci mohlo být velice přínosné.

Vědět, že je tam ten druhý a cítit, že má nějaký problém. Zakročít, ale s nejlepším uvážením. Popostrčit mu záchranou nitku, aby se nepotopil, ale zároveň nezasahovat příliš do jeho problému. Nezasahovat myslím, aby se z toho nestal ještě větší problém. Kdybychom se rozhodli čistě a nenechali ho rozhodnout o tom, co chce, můžeme mu přeci ještě přitížit. Z mého pohledu to bude hodně individuální pocit, který můžou mít různí lidé nebo různé skupiny lidí úplně rozdílný.

Pod pojmem sounáležitost si představím empatii, vcítění a nápomocť k vyřešení problému. Myslím si však, že v dnešní době se setkáváme se spoustou sounáležitosti, však ale málokdy se na to podíváme z jiného pohledu, který může být velmi důležitý.

Jiráskovo gymnázium, Náchod Viktor Plšek

Co pro vás znamená solidarita?

Solidarita je slušnost a základní hodnota života. Nám, osmi miliardám lidí, kteří žijeme na této planetě, se dostalo stejné příležitosti bytí a každý náš život nese stejnou hodnotu, proto jsme si rovni. Někdo měl víc štěstí a narodil se do zajištěné rodiny, do civilizované a svobodné země, ale toto štěstí s sebou nese odpovědnost. Odpovědnost za lidi, kteří takové štěstí neměli.

Solidaritě lidí lze nejlépe demonstrovat v krizových situacích. Za druhé světové války nepliveme Židům do očí, ale s uvědoměním si stupidity války a nesnášenlivosti vůči víře, Židům pomáháme. Za socialismu nedonášíme na ostatní, ale s uvědoměním si absurdity cenzury a nesvobody „neryjeme držkou v zemi“. Za doby koronavirové nechodíme bez roušky do uzavřených prostorů, ale s uvědoměním si vážnosti nemoci se snažíme chovat ohleduplně a zodpovědně. A za doby ruské agrese nestrháváme ukrajinské vlajky a nestěžujeme si na to, jak Ukrajinci jezdí po Česku v drahých autech, ale s uvědoměním si hrůznosti celé situace se jim snažíme pomocť.

Na vytvoření solidarity je nutné uvědomění. Uvědomění, že stejně jako Ukrajinci nebo

Židé jsme mohli dopadnout i my. I vy i já. I já, pohodlný Evropan, který přemýšlí nad tím, jak se naučit na test bez učení, nebo nad tím, zdali si předplatí na další měsíc NETFLIX. Je důležité si přiznat, jak se máme dobře. Řešíme lidské problémy jako rozchody, maturity, zdražování energií, ale to jsou malé problémy, o kterých lidé ve válce, lidé bez vody nebo lidé v totalitním státě jenom sní.

Jako poděkování, že zrovna my nemusíme chodit „po hraně žiletek“, mezi životem a smrtí, bychom měli ostatním lidem pomáhat a když už ne pomáhat, tak alespoň neškodit, protože pak se stáváme tyrany, stejnými jako Putin nebo Hitler.

Musím však podotknout, že solidaritu lze projevovat i člověku, kterého žádná hrůza nepotkala. Například těhotné ženě v autobuse nebo opilému Romovi. Solidárně se můžeme zachovat častěji, než si myslíme. Protože solidarita se neprojevuje jen penězi, ale i slovem, myšlením nebo gesty.

Zkrátka, my všichni jsme Homo sapiens sapiens a musíme si pomáhat, protože jsme si stejně blízcí, my Češi, my Ukrajinci, my muslimové, my Romové, my homosexuálové, my indiáni, my Homo sapiens sapiens.

Městské gymnázium a střední odborná škola Úpice

Valérie Dvořáková

Co pro vás znamená solidarita?

Slovo solidarita jsem donedávna pořádně neznala. Řekla bych, že znamená podporu něčeho či někoho, koho máte rádi. Může to být jen hudební skupina, která vás inspiruje a v duchu ji podporujete, oslavujete s ní, když vyhraje nebo naopak smutníte, jakmile ne. Avšak solidární můžete být i ke své rodině, podporovat každého člena v jejich zájmech, pomáhat jim ve špatných chvílích.

Dle mého názoru si každý představuje solidaritu jinak. Mohla by být brána pouze jako charitativní či peněžní záležitost, v jiné situaci se však solidarita přemění na symbol věrnosti a lásky k blízkým. Já ji znám spíše z toho druhého pohledu. Znam ji takto od svých rodičů, kteří mě a mé sestry podporují v našich zájmech, jak nejlépe dokážou. Znam ji tak z kruhu svých přátel ve chvílích, kdy se navzájem podporujeme a oslavujeme vzájemné úspěchy.

Být solidární je samozřejmě dobrá věc, ale pokud jde o mě, někdy se bojím, že bych to mohla přehnat. Jelikož to, jak si já představuji solidaritu, se jinému může zdát otravné a zbytečné. Ne každý přijme solidaritu od jiných. Já sama nedokážu přijmout podporu ostatních, radši se snažím vyřešit věci sama, i když vím, že si budu muset nakonec říct o pomoc.

Pokud by lidé byli na vše sami a svět by byl bez solidarity – ochoty navzájem si pomáhat a držet při sobě – jak by to tu asi vypadalo? Nejen že bychom se o sebe nedokázali postarat fyzicky, ale i psychicky. Nikomu nesevďčí být sám na celý ten svět plný nemocí, nebezpečí a problémů bez nějaké podpory. Na druhou stranu nevíme, jak bychom na tom byli, kdybychom žili každý na vlastní nohu od počátku našeho druhu. Možná bychom posílili na duchu a náš pud sebezáchovy by nám ukázal ještě zajímavější cesty našimi

životy. Ale to už se asi nikdy nedovíme. Lidstvo už se naučilo žít se solidaritou a pohromadě.

Jak se říká: V jednotě je síla. A pouze nejsilnější přežijí. Avšak nikdo by se neměl příliš upínat na solidaritu ostatních. Člověk by se měl umět v některých situacích udržet na nohou sám. V životě jsou momenty, které musíme zvládnout sami. Jinak to prostě nejde. V jednotě je sice síla, ale pokud člověk nemá dostatečně velkou vnitřní sílu sám o sobě, tak nám jednota prostě nepomůže.

Střední odborná škola pro administrativu Evropské unie, Praha 9

Jana Hvozdová

Co pro vás znamená solidarita?

Vždy jako malá holka jsem od své babičky slýchávala, abych byla ke všem solidární, protože až někdy budu potřebovat pomoc já, tak se mi vše navrátí zpět. Tehdy jsem neměla tušení, co znamená být solidární k lidem, a to vedlo k pozorování chování jiných lidí. Naslouchání tomu, co o sobě navzájem lidé říkají a jak se k sobě chovají, mě tehdy nepřiblížilo k pojmu solidarita, ale úplně na druhou stranu. K závisti a nepřejícnosti. Má touha být solidární k ostatním mi spíš ukázala šikanu, jenže jsem si řekla, že tohle musí znamenat solidarita. Přece když lidé budou potřebovat pomoc, proč by nebyli solidární? Tím pádem posměšky a říkání špatných věcí za zády druhých musí znamenat solidaritu. Má potřeba být nejméně solidární člověk na planetě mě oslepila a já ostatní lidi začala napodobovat.

Posmívání a mluvení o lidech špatně se stalo mou každodenní rutinou, ale vnitřně mě to neuspokojovalo, spíše bolelo. Svěřila jsem se s tím babičce, že solidarita mě nebaví a raději si později pomohu sama. Zeptala se mě, co mě na tom tak nebaví. Příběh o tom, jak se celá třída posmívá silnějšímu klukovi, protože se mu nedaří na tělocviku ji zhrozila. Hned mi vysvětlila, že se jedná o šikanu, a ne solidaritu. Rozhodla jsem se proto změnit své chování. Bránila jsem šikanované lidi. Nechtěla jsem útočit na druhé. Svou cestu jsem našla v poslouchání příběhů jiných lidí (ať již o tom věděli či nikoliv) a odkrývání, proč úmyslně ubližují druhým. Objevení nového člověka, co ubližuje, znamenalo pro mě nový příběh a novou příležitost nabídnout svou pomoc. Vedla jsem s nimi rozhovor o tom, co pro ně znamená psychická bolest nebo láska a jak si ji v rodině vzájemně vyjadřují. Tím jsem zjistila situaci, jak jim bylo ublíženo, a zda si vůbec uvědomují, že jim bylo ublíženo. Když se jejich rána zahojila, neubližovali, neměli tu potřebu ubližovat tak, jak bylo ublíženo jim. Mnozí také museli pochopit, že jejich chování není jinde normální a láska se neprojevuje monoklem pod okem. Pomoc s hojením ran se mi po čase zdála jako nedostatečná pomoc, tak jsem se rozhodla pomáhat více.

A to mě vede k zodpovězení otázky, co pro mě znamená solidarita. Pod tímto pojmem si představím pomoc druhým, kteří ji potřebují. Určitý druh pomoci potřebujeme všichni. Ať už jen psychickou podporu od druhého, že to dokážeme anebo finanční pomoc, protože jsme se ocitli v tísní. Hlavně, to že jsem solidární k druhým neznámá, že to samé automaticky očekávám od nich. Nejméně co můžeme dát je náš čas, respekt, pochopení a láska.

Jiráskovo gymnázium, Náchod
Anna Havlová

Co si představujete pod pojmem sounáležitost?

Sounáležitost cítí člověk, když pocituje úspěchy či neúspěchy za své vlastní. Původ tohoto slova pochází právě z latiny ze slova solidus a znamená pevný, což nám napovídá, že je to označení pro skupinu, která pevně drží při sobě v dobrých i špatných časech a táhne za jeden provaz. I ve středověku tak byly například označovány skupiny stojící před soudem „jako jeden muž“ a ve francouzské revoluci to bylo pak překládáno jako bratrství.

V dnešním světě je tolik nenávisti a zlosti, že právě pocit sounáležitosti je pro některé cizím pojmem. Ale i když si to neuvědomujeme, každý z nás má nějakou skupinu lidí, ke které cítí sounáležitost a podporuje ji. Ať už je to rodina, přátelé nebo skupina lidí, která stojí na Václaváku a demonstruje proti násilí na ženách. Jsou to velmi silné emoce, které v nás probouzí tu bojovnost za něco, čemu opravdu věříme a cítíme smysl života. Vidíme v tom sami sebe a dáváme do toho sílu, kterou ani nevíme, že máme. To je dle mého názoru pocit sounáležitosti. Věřit v danou věc a stát si za tím, ať se děje, co se děje. Myslím si, že ji nejčastěji cítíme v rodině, a především v přátelství nebo v milostném vztahu. Pokud najdeme člověka, se kterým sdílíme stejné názory a stejné záliby, pak máme vyhráno. Spousta lidí si myslí, že to není důležité, ale naopak je sounáležitost to podstatné, co dělá přátelství přátelstvím nebo vztah vztahem. A pro náš život je více než důležité mít někoho, kdo nás podpoří a my zase jeho. Cítíte se více silný, a i když se zrovna nedaří, víte že máte oporu, byť je to pouze pocit. A nemusí to být v nějakých extrémních chvílích, jsou to každodenní starosti a maličkosti, kdy můžeme pomoci blízkým tak i cizím lidem. Mám vždy velikou radost, když někomu pomůžu s úplnou maličkostí a on mi za to vrátí úsměv a řekne, že je to v dnešní době cenné pomoci druhým. Hned mám lepší den. A právě v tom je pro mě podstata sounáležitosti.

Sounáležitost je úzce spjata se solidaritou, která pro některé lidi není důležitá věc. Každý myslí na sebe, nebo dokonce nato, jak uškodit jiným. Třeba například tzv. mezigenerační solidarita je pojem, kde zaměstnaní lidé platí sociální pojištění, ze kterých se vyplácí důchodové dávky. Dalo by se říci, že tak jsme solidární vůči starým lidem, ale ve skutečnosti si všichni jen stěžují a nemyslí to v "dobrém", není to vzájemné a vymáhá se na základě zákona, což není vůbec podstata slova solidarita.

Měli bychom se každý z nás zamyslet, zda se nesnažit trochu více do svého života vpustit té solidarity a sounáležitosti. Nemyslet pouze na sebe, ale být oporou pro druhé a podpořit lidi, kteří to v těžkých chvílích potřebují. Zdá se to těžké, ale určitě každý z nás má v sobě kousek té solidarity a sounáležitosti, jen je potřeba to ukázat.

Gymnázium Trutnov

Matyáš Věchet

Co pro vás znamená solidarita?

Když se řekne slovo solidarita, vybavím si jakýsi soucit s člověkem, který se má a žije si

podstatně hůř než já. Ať už to je kvůli nějaké nešťastné události, která se mu stala, nebo je ve složité situaci už od narození, třeba díky špatně zabezpečené rodině či z dalších mnoha důvodů.

Nejčastěji můžeme solidaritu poskytnout menšinám, které žijí u nás v Čechách, jako například Romové, uprchlíci z Ukrajiny nebo z Blízkého východu či odjinud. Solidaritu ovšem poskytnout můžeme i nám Čechům, kteří jsou na tom špatně, například bezdomovci, pěstouni, či děti vyrůstající v dětských domovech.

Pod pojmem solidarita u mě není pouze soucit. Soucit nikomu nepomůže, ale když je někdo vůči někomu solidární, měl by pro toho daného člověka dělat víc než jenom soucítit. Těmto lidem se dá pomoci mnoha způsoby, například jako jsou finančními sbírkami, darováním jídla bezdomovcům či hraček dětem z dětských domovů nebo v nemocnici, podporou sociálních služeb. Tohle je ta solidarita, kterou si já představuji.

Upřímně by se ale také nemělo solidaritou mrhat. Měli bychom na jednu stranu vědět, komu ji poskytujeme a zdali ji ten daný člověk opravdu potřebuje. Je také mnoho lidí, kterým by se solidarita mohla poskytnout, ale oni ji neocení. Může se nám také zdát, že se lidé nechovají tak, jak by měli, když se jim někdo snaží pomoci, anebo že dokonce poskytovanou pomoc zneužívají. Že bezdomovci jsou na ulici díky své hlouposti. Sahá moje či naše solidarita až sem? To je složitá otázka, na kterou zatím nemám jednoznačnou odpověď. Napadá mě jedině soudit případ od případu.

Dle mého může každý solidarity využít na sto procent a z tíživé situace se díky tomu dostat. I když mnozí nechtějí nebo to nedokážou. Určitě je to těžké a na jednu stranu není divu, že to mnoho lidí nezvládne. Na druhou stranu věřím, že možnost změny s pomocí solidarity tady vždy je. Znamená to pro mě, že máte vždy někoho na druhé straně, kdo je vám schopen pomoci. A přesně od toho je solidarita.

Všichni bychom si měli pomáhat a být solidární vůči druhým. Držet pospolu. Je potom lépe nám i ostatním.

Gymnázium Paměti národa Praha

Eliška Podhajská

Co pro vás znamená solidarita?

Co pro mě znamená solidarita? Solidarita pro mě znamená něco, co je ve společnosti nevyrovnané. Vždy, když se stane nějaká nešťastná událost strhne se vlna solidarity. Jak už to, tak u vln bývá rychle se vytvoří a rychle zas pomínou. Vím to z vlastní zkušenosti, protože i má rodina šila roušky a posílala peníze na Ukrajinu. Naplňují však tato velká gesta zcela mou definici solidarity? Domnívám se, že kousek solidarity může každý učinit i třeba skoro každý den. Když jsem třeba já byla malá měli jsme moc hodného souseda. I když nemusel a mohla jsem mu být úplně jedno, tak mě pouštěl k sobě domů. Měl králíky a já je milovala. On ačkoli jsem pro něj byla cizí, a ještě k tomu malé dítě se mnou trávil svůj volný čas. Jednou byl doma jen jeho syn, on jako dospělý

muž mi na otázku, zdali bych opět mohla jen krátce pohladit králíky hrubě odpověděl ne. On už v tom totiž neviděl žádný přínos, že by malé dítě si jen tak pohladilo králíky a on z toho nic neměl. Bylo to jen malé gesto toho hodného souseda, ale i pro mě toto znamená alespoň nějaká menší forma solidarity. Ale zároveň vždy bude někdo, kdo bude solidaritou k druhým pohrdat, neuvidí za tím žádnou odměnu. Je tomu skutečně tak? Bohužel to, co si většina lidí pod pojmem odměna představí jsou hmotné ceny či peníze, těch se v tomto případě skutečně nedočkáme. Za to se domnívám, že se nám dostane krásného pocitu, že jsme alespoň trochu pomohli a rozveselili druhé, není to přece krásné?

Závěrem bych tedy chtěla říct, že solidarita pro mě není jen to, co se v médiích prezentuje jako solidarita. Samozřejmě, že se po nešťastné události musí vyjádřit solidarita, a to ve velkém. Zároveň bychom se mohli více koukat okolo sebe, jestli nemůžeme vykonávat solidaritu častěji a možná to není ani tak složité, co když zrovna můžeme být solidární k sousedovi.

Biskupské gymnázium, Hradec Králové

Adéla Bárová

Co pro vás znamená solidarita?

Solidární člověk je ten, který je chopen a ochoten pomoci druhému, i když to pro něj v dané situaci není výhodné. Říkáme tomu nezištná pomoc. Ale existuje opravdu někdo, kdo pomáhá druhým nezištně a vůbec nemyslí na sebe? Podle mě ne. Nemusí se zrovna jednat o materiální zisk, myslím si totiž, že největší hodnotou je ten pocit, který osoba ze sebe samé má, když je schopna někomu pomoci. Je přirozené, že ze sebe lidé chtějí mít dobrý pocit, nakonec sebeláska je podle mě to nejdůležitější. Jsem toho názoru, že člověk musí mít rád nejdřív sám sebe, a potom teprve může zdravým způsobem předat lásku někomu dalšímu. Trápí mě ale to, že z toho vlastně vyplývá, že každá pomoc je nakonec zištná, i když netvrdím, že pomáhající osoba by nemohla mít čistý úmysl, vždy je tam dle mého soudu i ta odměna v podobě toho, že se danému člověku bude lépe existovat sám se sebou a zároveň se povýší v očích ostatních, což může být pro některé zásadní. Nemyslím si, že je to nutně špatně, je to jistě motivací k hojnější pomoci ostatním.

Napadá mě ale i příklad, kdy to může život zkomplikovat. Mám na mysli život lidí, kteří vyznávají Buddhismus, jehož pilířem je právě nezištná pomoc, kterou si daný člověk zajistí dobrou karmu. Ale tím, se podle mě ještě více podněcuje v lidech zištnost a pomáhání se pro ně stává něčím, co musí udělat kvůli sobě, a to podkopává hlavní myšlenku, že člověk by neměl na ničem lpět.

Já toto na sobě pociťuji, i když mně a mojí rodině solidarita není cizí, jsem si vědoma i toho, že mám tento problém. Nemyslím tím samozřejmě takový ten extrém, který je vidět například u některých politiků, kdy je zřejmé, že věci nedělají ze solidarity, ale aby byli co nejvíce oblíbení u lidí. Myslím to, že občas někomu, i když mám toho člověka ráda a chci mu pomoci, vzadu v hlavě mi vyskakuje, že to uvidí i ostatní, budou si mě s tím spojovat a třeba mě pak budou mít radši.

Biskupské gymnázium Hradec Králové
Marie Zavadilová
Co pro vás znamená solidarita?

Držíme při sobě

Řekla bych, že solidarita je jedním z hlavních znaků našeho „lidství“. Když vidíme, že se někomu stalo neštěstí, že je v nesnázích, nenechá nás to chladnými a cítíme určitou odpovědnost. Pocit sounáležitosti v nás vyvolává nutkání pomoci těm, kteří to potřebují.

Solidaritě můžeme dát najevo různými způsoby, vyjádřením podpory, nebo naopak protestem proti nespravedlnosti a příkoří. Pokud chceme udělat něco, co bude mít opravdu viditelný efekt, můžeme lidi podpořit finančně. Mnozí angažovanější a silně humanitárně založení však neztrácejí čas a navzdory často veliké dálce a potenciálnímu nebezpečí se vydávají do centra dění, aby osobně, svými rukama a vším, co mohou nabídnout, pomohli tam, kde je to potřeba. Tito lidé si zaslouží náš obdiv, nic si za své služby neúčtují, naopak, dobrovolně se vzdají svého vlastního pohodlí domova ve prospěch těch, kteří o ten svůj domov třeba přišli. Lidé, kteří tohle dokážou však získají něco mnohem cennějšího, než jsou peníze a materiální odměny. Je to dobrý pocit, pocit uspokojení z pomoci bližnímu. Bohatstvím jsou také noví přátelé, na které se budou moci spolehnout, když oni sami budou v nesnázích.

To je také princip humanitárních organizací. Ti lidé to nedělají pro výdělek, ale z vlastní solidarity, lásky a pochopení k ostatním. Příčí se jim život s vědomím, že oni si žijí v blahobytu, zatímco někde na druhé straně státu (nebo i světa) lidé trpí. Nechtějí jen nečinně sedět v křesle a sledovat televizní zprávy o tom, že děti v Africe trpí podvýživou a nemocemi. Chtějí opravdu pomáhat.

Měla jsem tu čest spolupracovat s nadací Světluška, pomáhající těžce zrakově postiženým, během jejich sbírkových dnů. Chodili jsme po Hradci Králové s kasičkou a reklamními předměty, a můžu říct, že se nám povedlo vybrat velmi slušnou částku. Měla jsem radost, že mnoho lidí přispělo i větším obnosem a chtěli se dozvědět o Světlušce něco víc.

A propos, solidarita je také velmi úzce spjatá se vzděláním. Aby mohli být lidé solidární, musí mít přehled o tom, co se kolem nich děje. Pak také záleží, jak situaci vyhodnotí. Skvělé jsou například naučné besedy, kde se lidé dozvědí, s čím se ostatní kolem nich potýkají a jak jim nejlépe pomoci.

Toto téma je vlastně velmi aktuální, k projevům solidarity jsme měli během posledních roků mnoho příležitostí, například šití roušek (ale i jejich samotné používání) během covidové pandemie. Nyní ze všech stran zaznamenávám, že se spousta lidí vydává na Ukrajinu osobně pomáhat a o nic menší množství lidí se stará o uprchlíky tady u nás, shání jim zaměstnání, školy, učí je český jazyk a mnohdy s nimi i sdílí vlastní střechu nad hlavou. Ani naši školy to není lhostejné. Dokonce uspořádala demonstraci na podporu Ukrajiny. Byl to silný a obohacující zážitek. Naše rodina, stejně jako spousta dalších lidí, přispěla do jedné z mnoha finančních sbírek, konkrétně Člověku v tísni.

Když vidím, kolik lidí je schopno solidarity, těší mě to a říkám si, že na tom jako lidstvo

ještě nejsme tak špatně. Dohromady zvládneme všechny problémy lépe, než kdybychom jim měli čelit každý sám.

Biskupské gymnázium Hradec Králové

Petra Líbalová

Co pro mě znamená solidarita?

Myslím, že na světě je více druhů solidarity, a proto nelze jednoznačně říci, co přesně toto slovo vyjadřuje. Pokusím se ale popsat, co znamená pro mě.

Nejprve bychom si možná mohli položit otázku, kdo je to solidární člověk: takový člověk by měl být dobrovolně ochoten pomáhat druhým a všechny úspěchy či neúspěchy své skupiny brát i za své, přestože ne vždy na nich má velký podíl. Dle mého názoru by ale tato osoba neměla pomáhat ve chvíli, kdy ví, že to nedokáže, nebo ji to ničí, protože když se nechá zničit svou vlastní ochotou obětovat se pro druhé, není to správné. Za prvé proto, že to ostatní určitě nechtějí a za druhé také proto, že nebude schopna v budoucnu pomáhat nadále. Zničit sám sebe není projev solidarity. Všeho s mírou, že? I s dobrem.

Někdy se hovoří o solidaritě dobrovolné a nedobrovolné. Když se nad tím ale jen trochu zamyslím, nedobrovolná solidarita vlastně přímo neexistuje, protože pak to slovo docela ztrácí význam. Nebo snad ne? Tento pojem jsem nedávno objevila při čtení jakéhosi článku, samotnou by mě pravděpodobně asi nenapadl...

V současnosti se mluví o mezigenerační solidaritě, když vydělávající lidé musí část svých peněz „věnovat“ starým lidem na důchodové dávky. Přestože by to někteří možná rádi udělali dobrovolně, je to něco, co je vymáhané zákonem, tudíž to není dobrovolné, ale solidární vlastně ano. To je tedy příklad solidarity nedobrovolné.

Projevem solidarity dobrovolné může být například pomoc Ukrajině. Ať už ubytování uprchlické rodiny u sebe doma, hlídání dětí, když se jejich rodiče učí česky, věnování nějakého starého oblečení, které stejně už nepotřebujeme, zakoupení jídla nebo nějaký finanční příspěvek, ale také třeba to, že doma nebudeme tolik topit, aby se peníze mohly využít jinak.

Dalším projevem bylo také to, jak na začátku koronavirové pandemie různí lidé začali šít roušky a třeba u nás na vesnici byly zdarma věnovány každému obyvateli. To byl podle mě naprosto ukázkový příklad solidarity ve společnosti a bylo to tenkrát opravdu velmi milé.

Jiným příkladem solidárního chování může být třeba také to, jak nás vychovávají naši rodiče, předávají nám své zkušenosti a vypráví své zážitky, podporují nás v tom, co nás baví a snaží se nás vést správným směrem. Jako malé děti to možná nejsme schopni

zcela ocenit, s věkem si ale například já osobně uvědomuji, jak moc jsem jim vděčná a snažím se jim jejich solidaritu oplácet.

Obecně pro mě solidarita znamená, když dva lidé, nějaká skupina či celá společnost drží při sobě. Znamená dobrovolnou ochotu vzájemné pomoci, třeba i za rizikem vlastního nepohodlí.

Gymnázium Boženy Němcové, Hradec Králové

Anna Mottlová

Co pro vás znamená solidarita?

I když by bylo jednodušší za nejvyšší lidské hodnoty považovat věci, které jsou prospěšnější jedinci, myslím, že solidarita je základ všeho jednání, které lze zpětně hodnotit jako správné. Bez solidarity by nebylo spojení mezi lidmi takové, jaké je, nebyly by vyhrané bitvy a války, nebyly by dodržovány lidská práva a nebyl by pocit, že jsme možná nedosáhli svého cíle, ale bojovali jsme, jak jsme jen mohli. V dnešní době je potřeba solidaritu vyjadřovat tak často a vehementně, že už se i proti ní lidé bouří. Argumenty, které mají ukazovat na nesmyslnost solidarity k jedné věci, pokud nebyla vyjádřena i k další, beru za chabý výkřik do obličeje lidí, kteří se snaží upozorňovat alespoň na některé trpící skupiny a strašné situace, kterých byl, je a bohužel i bude svět plný.

Směr solidarity je poslední dobou otázka, kterou si často pokládám i na místech, které bych nečekala. Sociální sítě mám plné upozorňování na věci ve světě a vyjádření solidarity s lidmi bojujícími své boje. Mám pocit, že se svět ve vlně solidarity neustále přetáčí a hledá atraktivní téma, které bude všechnu lidskou solidárnost a pomoc dostávat, jen aby za pár týdnů, či snad i dní, našel jiné a novější, na které upře veškerou pozornost. Připomínám si pak, že jen to, že se zatajeným dechem sledujeme jinou událost a podporujeme její účastníky, neznamená, že jiní lidé už mají vyhráno a naše porozumění jim výrazně pomohlo. Solidaritu se snažím držet i s lidmi, kteří nemají prostor celý den v médiích a s těmi, kteří prostor nikdy nedostali, nebo ho pomalu ztrácí. Neochota přihlásit se k určité skupině je pak už jen lenost a projev ztráty empatie.

Čas, kdy je ještě morální vyslovit solidaritu a pomoc lidem, kteří ji potřebují, je diskutabilní. Sama to vnímám velmi intuitivně a jednotlivé situace posuzuji podle daného člověka a věcí, které dělal, než byl schopen uznat, že vyjádření porozumění je nezbytné. Mnohokrát se neshodnu s okolím, kdo si zaslouží ocenění za nabídnutou pomoc, a kdo otálel moc dlouho a lidem, kterým nyní chce pomoci už nenávratně ublížil.

Jako obyvatel demokratické země je jednoduché vyjadřovat příslušnost k názoru povzbuzující lid v těžkých situacích. Situace v autoritářských zemích je pro mě skoro až nepředstavitelná a úplně jiná. Občané nesvobodných zemí vyjadřující solidaritu, i přes

jistotu tvrdých následků jsou praví hrdinové. Zároveň mám v mysli i ty, kteří nejsou solidární kvůli strachu z diktátorského režimu. Nemožnost vyjádřit porozumění je totiž v mých očích obrovská křivda v podobě odebrání části lidského svědomí.

Univerzita Hradec Králové
Romana Hybšmanová
Co si představujete pod pojmem sounáležitost?

Pod pojmem sounáležitost si představuji pocit, že někam patřím. Ráda bych jej ilustrovala na konkrétních situacích z mého života. Všechny jsou příšerná klišé a nejsou vůbec originální. Ale myslím, že to je přirozené, protože sounáležitost patří k obecně lidské zkušenosti. A nikdo z nás není tak jedinečný, aby měl doslova unikátní zážitky. Všichni chodíme do školy, pak do práce, máme rodinu, partnera, možná děti a do toho nějaké koníčky. A předpokládám, že všichni máme takové štěstí, že se se sounáležitostí alespoň jednou potkáme. Pokud budete muset číst ještě desítky podobných příkladů, omlouvám se. Jsem jenom člověk.

Je sobota ráno. Víkendy jsou jediné dny, kdy se ráno setkávám s celou rodinou. Nepotrpíme si na společné snídaně, ale všichni vstáváme v podobnou dobu. Během rána mluvíme, diskutujeme o politice, o filmu, který jsme všichni předešlý den viděli nebo co se děje ve světě. Možná trochu „drbeme“. Je to prostředí, ve kterém se cítím bezpečně. Jsou to lidé, se kterými si rozumím, kterým můžu věřit a kteří mě budou vždy bezpodmínečně přijímat. Patřím tam.

Střih, další vzpomínka. Jsem na střední, sedím ve třídě. Máme biologii. Spolužák ze zadní lavice prohodí něco vtipného. Všichni se smějeme. Spolužačka nějak naváže. A celé to zakončí učitel. Když se dosmějeme, učitel si povzdechne a pokračuje ve výuce. Jestli lidi něco stmeluje, je to smích. Jste šťastní, že jste na daném místě v určitém čase s danými lidmi. Smějete se spolu, patříte tedy do skupiny. Nemusíte se spolu jen smát. Sounáležitost cítíme i při vzteku nebo smutku. Nedokážu spočítat, kolikrát jsme se spolužáky společně nadávali na učitele, protože nám dal těžké zadání testu nebo málo vysvětlil látku.

Další. Ležím se svým přítelem v posteli. Povídáme si. Oba jsme velmi odlišní, což bývá někdy problém. Ale zase s nikým jiným nemám při rozhovoru takový pocit, že mi ten druhý rozumí. Že to je někdo, s kým se můžu bavit opravdu o všem. Žádné téma není hloupé, nezajímavé nebo naopak příliš náročné. Upřímně tady mám v paměti díru a nepamatuji si, co bylo tématem právě tenkrát. Tento večer si ale pamatuji z jiného důvodu. Poprvé jsem svému příteli řekla, že ho miluji. Protože cítím, že k němu patřím.

Během psaní a vzpomínání na všechny tyto situace (a bylo jich více, jen limit slov je omezující a upřímně, kdo by chtěl číst rozplývání jedné mladé ženy nad jejím životem?)

pocituji vděčnost, že vůbec mám nějaké lidi, se kterými můžu pocítovat sounáležitost, a že nejsem sama. Co si tedy představuji pod pojmem sounáležitost? Mít člověka nebo lidi, se kterými se necítíte sami. Ke kterým patříte a kteří patří k vám. Představuji si lidství a život s rodinou, přáteli a láskou.

Gymnázium a SOŠ Úpice

Štěpánka Pitřincová

Co pro vás znamená solidarita?

„Solidarita znamená obvykle dobrovolnou společenskou soudržnost mezi rovnými, ochotu ke vzájemné pomoci a podpoře v rámci nějaké skupiny.“ [1] To minimálně tvrdí na wikipedii. A upřímně? Já s ní vlastně souhlasím. Solidarita je výraz, který se dá pojmut mnohými způsoby, jak v rámci státu a celého světa, kdy například mladí vydělávají na důchod starým, dá se také ale brát jako malý celek, jen pár lidí, třeba mezi domky v sousedství v našem městě. Ve všech případech jde vždy ale o lidské vztahy.

Solidární člověk má být ten, co pomáhá bez slíbené odměny a je ten kterého hřeje na srdci dávat a nic za to nečekat, kolik takových lidí však známe? Máme kolem sebe někoho, koho bychom nazvali solidárním? Myslím si, že lidi v okolí bychom nazvali mnoha přídavnými jmény, pěknými i třeba těmi nepěknými, ale solidární by to pravděpodobně nebylo. Co kdybychom se však zaměřili na něco většího? Něco, co je nám mladým víc blízké?

Solidarita ve třídě je tajné přání každého studenta, který nastupuje na novou školu. Tiché modlení se, aby se kolektiv dokázal naladit na stejnou vlnu, aby se dokázalo vše řešit slovy, protože komunikace je za mě to nejdůležitější pro fungování více lidí, stejně jako respekt a upřímnost, které k solidaritě ve třídě také patří. Je přece fajn, když se celá třída domluví, že panu učiteli znovu neřeknou o písemce, kterou jim už dva týdny slibuje a neustále na ni zapomíná, ne? Tajné pomáhání si při písemkách, i když víš, že ten druhý ti to nijak neoplatí, darování někomu svačiny, i když víš, že on ji nikdy sám nenosí, a třeba i čeká, že ty mu ji jako vždy nabídneš, protože on na ni třeba nemá peníze. To jsou malé krůčky k lepšímu fungování a solidaritě ve třídě, kterou podle mě každý potřebuje. Nazvala bych se já solidárním člověkem? Nejspíše ne, ten, kdo by se tímto titulem ale sám pasoval, rozhlašoval by o sobě, jaký je dobrosrdečný a štědrý, nevím, jestli by to byla úplně pravda. Solidární lidé jsou většinou skromní a často si nejsou vědomy své dobroty, pokud solidární ale nejsme? Měli bychom se stát. Být solidární je dobrá vlastnost.

[1] Zdroje: M. Petrušek, Velký sociologický slovník, str. 1158
https://cs.wikipedia.org/wiki/Solidarita#cite_note-#1-1

Biskupské gymnázium Hradec Králové

Jonáš Formánek

Co pro vás znamená solidarita?

„Aby se dokázalo, že kapitalismus odpovídá přirozeným lidským potřebám, bylo třeba dokázat, že člověk je svou povahou soutěživý a plný vzájemného nepřátelství.“ – Napsal Errich Form v knize Umění milovat roku 1956.

Mám pocit, že v této době si lidé neuvědomují přirozenost solidarity. V každém z nás je kus solidarity, které si však velmi často nikdo ani trochu nevšímá, to především dokud s ní nepřestaneme. Je to každodenní věc, vlastnost, jež se mnohokrát projevuje ve způsobech slovy nepopsatelnými ani těmi největšími mistry literatury či umění. Kdy jste naposledy měli pocit ze slov, že jsou solidární natolik, aby vás naplnili. Tím netvrdím, že slova nemohou být solidární, jsou to bezesporu, ale jsem naprosto přesvědčen o tom, že ta nejčistší a nejpřímnější solidarita se skrývá především v činech. Solidarita nás, Čechů, obyvatel České republiky byla za poslední rozhodně dobu nejvíce projevována v situaci okolo Ukrajiny. Pomoc Ukrajině, byl jednoznačně velice negativní zásah do naší ekonomiky, státu i peněženek. Nemáme žádné závazky vůči Ukrajině, neměli jsme zásadní důvod, jakkoliv pomáhat, jsme na tom ještě hůř než oni. Žijeme ve státě, kde mohou svobodně kandidovat komunisti, fašisti, neonacisti či bývalí agenti STB. Žijeme ve státě, kde na oko pravicová vláda činí pouze levicové kroky, ve státě, kde inflace dosahuje rekordních procent, a i přesto tiskneme peníze. Tento stát neměl jedinou věc, na které by vytěžil z pomoci Ukrajině, naopak Rusko je pro nás velmi důležitý a výhodný partner, jenž nám mohl pomoci vyrovnat náš astronomický dluh. Přesto všechno jsme se této zemi otevřeli, mnozí z nás posílali peníze, nabídli i přes svůj diskomfort své domovy, pomáhali v čase, kdy mohli odpočívat nebo dělat věci, které je baví. Nastavili jsme náruč lidem v těžkém čase a v nesnázi. Jsme jim morální i fyzickou oporou v mnoha problémech i přesto, že se nám to nemusí nikdy vrátit. Nemohu říct, že bych miloval svoji zemi, idealistické iluze jsem už před lety zahodil, je mi smutno, když vidím, co se tady děje, ale to, jak se český národ umí spojit během těžkých časů a pomoci. Tomu říkám solidarita.

Matouš Pokorný

Biskupské gymnázium Hradec Králové

Co pro vás znamená solidarita?

Solidarita jako umělá sounáležitost

Jsme sami. To je holý fakt. Ačkoli žijeme v nesčetných sociálních skupinách, ať už se jedná o národy, rodiny či skupiny přátel, a dennodenně jsme obklopani lidmi nám blízkými i vzdálenými a sdílíme s nimi navzájem větší či menší část našich životů, jsme sami. V našich myslích jsme totiž každý jen sám se sebou. Můžeme lidem okolo nás říct, jak se cítíme a co si myslíme, ale oni nejsou my. Oni nevědí, kdo jsme, čím vším jsme si

prošli, co jsme si o tom mysleli a myslíme, co jsme cítili a cítíme, co to v nás zanechalo. A pokud nám někdo v něčem porozumí, je to čistá náhoda – pouze si prošel tím, čím jsme si prošli i my; to však neznamená, že v další věci, se kterou se mu svěříme, již nebude mít ani ponětí, o čem to vůbec mluvíme.

Přirozený stav věcí tedy je, že po světě kráčí nepřeborné množství lidí, přičemž se každý potýká se svými boji, strastmi i radostmi v naprostém osamocení. Že ne? Že si myslíte, že tomu tak není? Že existují lidé, kterým můžete říct naprosto cokoli, a oni, ať už si tím prošli či nikoli, přesně vědí, o čem mluvíte, a cítíte od nich sounáležitost? Že říkáte, že to, co říkám, jsou tedy nepravdy? Není to tak. Na scénu totiž přichází solidarita – umělý prvek lidské společnosti, který jsme vytvořili jako most, kterým jsme schopni překlenout tu neuchopitelně rozsáhlou a hlubokou propast, kterou jsme navzájem oddělili. Položme si nyní dvě otázky – proč a jak.

Pochopit, proč jsme si v rámci našich sociálních dovedností osvojili i solidaritu, není nijak náročné. Přece jenom, představte si svět tak, jak jsem o něm psal výše – žít bychom v něm asi nechtěli nikdo. Lidé zkrátka cítili potřebu, aby jim byli ostatní blíží, a od koho jiného začít než od sebe. Je totiž důležité si uvědomit, že pokud jsme schopni s někým soucítit, prokázat, že mu rozumíme a jsme schopni si jeho prožitky zvnitřnit, necítí naši vzájemnou blízkost jenom on, ale také my. A nikomu asi není třeba vysvětlovat, jak důležitá je pro nás lidská blízkost. Ne nadarmo sami sobě říkáme zóon politikon.

Otázka, jak vlastně jsme schopni cítit emoce, názory a prožitky ostatních jako své vlastní a chovat se podle toho, je však na zodpovězení obtížnější. Mohli bychom totiž říct, že abychom cítili sounáležitost, stačí, že nám na druhých záleží, a tedy když jsou oni šťastní, jsme i my šťastní a naopak. Solidarita jde však mnohem hlouběji – sounáležitost je zvnitřněná, a je tak i mnohem mocnější. Abychom cítili takovou sounáležitost, musíme nejdřív cítit do detailu to, co cítí daná osoba. Jak ale cítit to, co jsme nikdy necítili? Tady nám nezbyvá nic jiného, než abychom si v hlavě vytvořili tak přesvědčivý obraz sami sebe v dané situaci, až přesvědčíme náš mozek, že se jedná o skutečnost. Pouze tak jsem schopni dosáhnout naší nejhlubší sounáležitosti.

Solidarita je tak dovedností, jejímž používáním v našich životech pomůžeme nejen ostatním, ale i sobě. Važme si jí a podporujme ji.

Biskupské gymnázium Hradec Králové

Alžběta Doudová

Solidarita a sounáležitost v praxi: co nás naučila zkušenost blízké války?

Solidarita a sounáležitost, dvě slova s dosti odlišným významem, ale přesto jdou spolu ruku v ruce. Jedna bez druhé nedává smysl a nemůže existovat, a přesto od sebe bývají, tak často rozervány lhostejností a nenávisť.

Sounáležitost chápu jako pocit, který cítíme, tam kde jsme doma. Pocit, že někam patříme, že kolem sebe máme systém, který nás v případě nouze podpoří a zvedne zpátky na nohy a my, že bychom pro ně rádi udělali to samé. Sounáležitost můžeme

najít různým způsobem v odlišných rozměrech. Pro někoho to může být rodina, přátelé či partner nebo jednoduše komunita se sdílenými zájmy a cíli. Na mezinárodní úrovni můžeme cítit pocit sounáležitosti s naší zemí. Sdílená historie, kultura, jazyk a návyky nás spojují a vytváří komfortní prostředí, ve kterém se cítíme bezpečně.

Solidarita je podpora lidského hnutí, jako takové. Nezáleží, na tam odkud jste, na vašich zájmech ani zázemí. Je založena na jednoduchém principu: kdo může, pomůže.

Rozumím ji jako takový "most" mezi těmito skupiny, kde vládne sounáležitost. Díky sounáležitosti, kterou cítíme my sami, jsme schopni aplikovat solidaritu. Víme, jak moc je pro nás tento pocit důležitý, a když je násilně odebrán někomu jinému, cítíme soucit a lítost a snažíme se pomoci.

Přesně taková situace nastala, když vypukla válka na Ukrajině. Myslím, že reakce solidarity byla v České republice tak vysoká, také kvůli naší vlastní historii a zkušenosti s Ruskem. Ukrajinský lid byl oloupen o svůj domov, rodinu, přátele a vlastně většinu okruhů, kde vzniká pocit sounáležitosti. Proto odezva světa byla, tak velká a vznikla snaha o to poskytnout uprchlému lidu místo, kde se budou cítit bezpečně a vítání. S klasickou pomocí, která zahrnuje zásoby jídla, oblečení, míst k noclehu a dalších praktických věcí, které bylo třeba poskytnout, se zvedla i velká vlna symbolických gest. Mimo obrovské demonstrace, které rozhodně pomohli k rychlému uvalení sankcí, se průvody konaly i v těch nejmenších městech, děti ve školách kreslily a zdobily okna ukrajinskými znaky a symboly míru, všude vlály ukrajinské vlajky, přejmenovávali se ulice i značky. Často se však ozývala kritika, že tyto gesta jsou bezvýznamná a nadměrná. Vždyť tyto skutky nemají žádný reálný vliv a nikomu přímo nepomáhají. To sice ano, ale zároveň je to způsob, který vyjadřuje jasný postoj k a nabízí podporu a právě pocit sounáležitost celému národu. Hlásá jasnou zprávu, že my stojíme za vámi. Lidé, kteří se k situaci postavili lhostejně nebo snad podporovali agresora, nejspíše ve vlastním komfortu zapomněli na svou historii a také fakt, že nikdy nevíme, co se může stát dál. Měli bychom tu být pro druhé, stejně jak chceme ostatní, aby tu byli pro nás. Mezinárodní vlny solidarity nás činí všechny rovné, díky ní můžeme patřit kamkoliv a vytvářet podporující systém pro druhé. Pociťujeme sounáležitost je jednou z přirozených potřeb člověka a solidarita, kterou vytváříme pro ostatní, nás činí lidskými a to myslím, že je krásné.

Biskupské gymnázium Hradec Králové

Magdalena Cížková

Solidarita a sounáležitost v praxi: co nás naučila zkušenost blízké války?

Válka na Ukrajině je pro nás blízká, dotýká se našich hodnot a beru opravdu vážně, když se říká, že Ukrajina bojuje i za nás.

Myslím, že nás válka učí empatii a chuti být užiteční. To, jak jsme dělali demonstrace, vybírali základní potraviny, posílali peníze neziskovým organizacím, věšeli ukrajinské vlajky, mluvili o tom, co se děje, ubytovávali uprchlíky, snažili se začlenit děti do škol...to všechno jsme dělali, abychom vyjádřili, že stojíme za Ukrajinou. Byl to ústupek z našeho komfortu, protože jsme cítili, že se nás tato válka dotýká. Válka začala už v únoru, ale její dopady pociťujeme se zpožděním až teď, před zimou. Dopadá na nás fakt, že vedeme i

válku o zdroje, o plyn a elektřinu. Plyn, ropa a strach, to je to z čeho Putin nejvíce těží. Je pro nás důležitější jistota a komfort, nebo přiznání si toho, že ve válce o energie jsme i my a že ten plyn je těžce vykoupený válkou? Vyjdeme s vědomím, že lidský život je pro nás víc, než zásoba plynu?

Válka nás učí tomu, že je potřeba, aby Západ přestal nahlížet na Rusko jako by bylo něco míň a podceňovat ho. Válka nám ukazuje i to, jaké výsledky má dlouhodobá ruská propaganda a vypouštění ruských "pravd". Výsledky jsou obrovské, spousta ruských obyvatel věří, že válka je spravedlivá a že to vlastně vůbec není válka, ale osvobození Ukrajiny před roztahovačnou Evropskou unií. A nejsou to jen ruští obyvatelé, ale i u nás se najdou podporovatelé Putina.

Válka nás učí, že nejmocnější zbraň, kterou máme je naše jednota a že to klišé: „V jednotě je naše síla.“, je jednoduše pravdivé. Rusko se dlouhodobě snaží Evropu rozdělit, protože si uvědomuje, že zůstalo vlastně docela samo. Válka nás učí ještě víc než kdy dřív se nepovažovat tolik za Čechy, ale učí nás, že jsme Evropská unie. Jsme instituce, která má hodnoty a nenechá si je vzít. Evropská unie mnohdy není jednotná a nedokáže se na všem domluvit, ale myslím, že si všichni uvědomujeme, jak je důležité, abychom dokázali válku na Ukrajině nahlas odsoudit, uvalit na Rusko těžké sankce a přestali se ho bát.

Každý Ukrajinec už zná někoho, kdo byl zabitý ve válce nebo umučený. Kde tedy berou tu obrovskou sílu bojovat a nevzdávat se? Oproti nim stojí Rusko, ale tam byla invaze rozhodnutím jednoho muže, a i když Rusové vyloženě neprojevují nesouhlas nejsou z toho, že mají jít do války moc nadšení. Ukrajinci bojují za svou zemi a za svobodu, Rusové bojují ze strachu a za peníze.

Podcenit sílu demokratických zemí je snadné, nemají úplně stejné názory a často jsou rozhádané. Když je ale ve hře hodně a jde o spravedlnost demokracie, dokáží se spojit a vytrvat. Podařilo se jim to už během Studené války. Zvládnou to i teď během několika zim, které budou v boji za Ukrajinu klíčovými.

Jiráskovo gymnázium Náchod

Jana Voborníková

Solidarita a sounáležitost v praxi: co nás naučila zkušenost blízké války?

Solidarita a sounáležitost v praxi: co nás naučila zkušenost blízké války?

Ještě 23.2.2022 jsem si nedokázala ani představit, že by něco jako válka mohlo nastat.

Pila jsem nejspíš čaj nebo kakao a se sebelítostí si vyhřívala zadek ve školní lavici.

24.2.2022 byl ten den, kdy se alespoň pro většinu z nás změnil svět. Já teda pořád

seděla s čajem anebo kakaem na té ještě více zahřáté židli, ale tentokrát jsem si

uvědomovala, že mám obrovské štěstí.

Pamatuji si ten chaos v našich hlavách, na internetu, ve škole, doma. Z něčeho, u čeho

jsem věřila, že v Evropě ve 21. století po všech historických událostech, o kterých se

učíme, nehrozí, se najednou stalo.

Tragédie lidi posilují. I když to může chvíli trvat, nakonec vždycky ano.

Chaos nepřestával, ani smutek a naštvání. Ale dařilo se to proměnit v něco užitečného. Začaly se konat sbírky potřebných věcí, najednou nás něco nutilo dojít nakoupit plíny, prohrabat skříně, a i když to bylo to naprosto nejmenší, co se dalo, tak my všichni, napříč pohlavím, věkem, neznámostí a vším, kvůli čemu se ani nepozdravíme na ulici, jsme najednou byli jednotní v té jedné místnosti u té velké kupy věcí.

My jsme byli sice u kupy, ale jen 1280 km od nás se válčilo. Z mého pohledu Ukrajinci ukázali a ukazují opravdu obdivuhodné věci. Myslím, že takové nasazení pro záchranu vlasti a jejich budoucnosti nikdo zprvu nečekal. A tak nějak si myslím, že je to právě ta ukrajinská sounáležitost a mezinárodní solidarita, které Rusko odzbrojují a díky kterým má Ukrajina ještě pořád naději.

Takže co nás naučila zkušenost z války na Ukrajině? Někoho bojovat, někoho přežít, někoho se lépe informovat, psát, v někom zajisté probudila strach, nenávisť a nejistotu. Dále už víme, že slovo uprchlík není sprosté, a že budeme my tady v ČR muset jíst místo řízků rohlíky, a že abychom měli na zaplacení energií, budeme si muset zkrátka utáhnout opasky. I když to jsou existenční problémy, které nás trápí, tak nezapomínejme na to štěstí a bezpečí, které zde opravdu máme.

Mrzí mě, co se děje a že ještě zdaleka není konec. Na to nesmíme zapomenout, pořád se musíme scházet, stavět kupy, informovat se a pomáhat si, i když se neznáme, a i když se na ulici asi ani nikdy nepozdravíme.

Gymnázium Boženy Němcové, Hradec Králové

Melánie Moníková

Co pro vás znamená solidarita?

Co pro mě znamená solidarita? Tak především asi nějaký druh pokory, ochoty a taky něco, na co se každý z nás v životě musel nebo bude muset někdy spolehnout. Vidím to, jako nějaký určitý vůli pomoci druhému. Mimo jiné je to asi také ochota respektovat a případně i podporovat jinou lidskou osobu a její potřeby.

Mám názor, že každý se někdy během života ocitne u solidarity a zároveň si myslím, že se s ní vlastně poměrně často v životě v různé míře setkáváme. Snad každý student někdy zažil někdy okamžik, kdy třeba neměl úkol a musel spoléhat na to, že mu ho někdo dá opsat. I v tomto vidím solidaritu. Vidím jí v té ochotě pomoci někomu, když je to možné.

Samozřejmě se ta ochota pomoci člověku, který to zrovna potřebuje projevuje i v mnohem zásadnějších tématech a situacích, než je student bez úkolu. Jako jeden z těch hlavních příkladů solidarity jsou bez pochyby veškeré neziskové organizace, charity a dětské domovy. Každý, kdo, byť třeba méně, přispěje na dobrou věc, pro někoho, kdo to potřebuje, je pro mě vlastně hrdina. Jsem ráda, že ve společnosti jsou lidé, a že jich není podle mě zrovna málo, kteří jsou solidární, mají dobré srdce a vůli pomoci. To si myslím, že je v dnešní době hodně důležité a je to hodně potřeba.

Když nad tím tak přemýšlím, tak je pro mě solidarita v životě důležitější, než jsem si myslela. Kdybych nemohla věřit v to, že budou lidé hodní a solidární, tak by to bylo

smutné a těžké. Sice většina lidí říká, že se člověk musí umět spolehnout hlavně sám na sebe, protože ostatní ho mohou kdykoliv zradit. Zároveň ale musí být těžké, když je někdo na všechno sám a musí si v každé situaci umět sám poradit a pomoci. Myslím si, že je solidarita velmi důležitá už jen pro to, aby měl člověku kdo pomoci v těžších životních fázích.

Jiráskovo gymnázium, Náchod

Vojtěch Říha

Co pro vás znamená solidarita?

Solidární jako obchodník s drogami

Solidarita je podle mě téma velmi abstraktní, mnohovýznamové, těžko uchopitelné a kontroverzní. Tento shluk přídavných jmen ale nedokáže mé pocity dostatečně vystihnout – vysvětleme si je tedy na příkladu.

Wallah Dan, Tekashi69, 6ix9ine. U nás v Česku jména poměrně neznámá, v hip-hopové kultuře Spojených států amerických se však jedná o fenomén. Pod třemi pseudonymy se skrývá jedna osoba, rapper Daniel Hernandez. Jeho kariéra má vsutku raketové rozměry, je v ní všechno. Několik let snahy o proražení v obří konkurenci, Soundcloud, duhové vlasy, potetovaný obličej, zlaté zuby, řetězy kolem krku, první sólo singl, sláva, peníze, další hity, další peníze a pak... vězení.

Po zadání jména 6ix9ine do vyhledávače a letmé prohlédnutí několika obrázků člověku v hlavě ihned vyvstane otázka: Jak se asi tento sympatický mladík mohl dostat do vězení? Odpověď je jednoduchá. Před soudem se přiznal k devíti bodům obžaloby, včetně obchodu s drogami a vydírání. Hrozilo mu až 47 let za mřížemi.

Tato šlamastyka měla jen dvě možná vyústění. První možnost – být solidární ke společnosti v zemi ve které Daniel žije, „prásknout“ kolegy a přátele z gangu (ve kterém Tekashi69 byl a páchal zločiny) FBI, strávit ve vězení za odměnu za prokázanou službu minimální možnou dobu a pokračovat v životě, jaký vedl mladý rapper doteď. Druhá možnost – být solidární ke svým souputníkům, mlčet „jako hrob“ a odsedět si „své“. Do vězení Hernandez nastoupil na konci roku 2019, v roce 2020 už jako svobodný muž vydal nové album. Je tedy jasné, kterou cestou se vydal.

Být solidární je, jak jsem se pokusil na příkladu ukázat, mnohdy těžké. Solidarita bývá často mince se dvěma stranami. Pomoc jiným není nikdy zdarma, vždy za ni platíme nějakou cenu. Člověk, který navenek působí sobecky, třeba když říká že na nás nemá čas, nebo když „práská“ známé policii, může ve skutečnosti svůj čas nebo svou pověst a důstojnost pokládat na oltář solidarity a pomáhat ostatním v zájmu vyššího dobra. Svět není černobílý, nic nebývá takové, jaké se na první pohled zdá.

Jiráskovo gymnázium, Náchod
Anna Dvořáková
Co pro vás znamená solidarita?

Solidaritu vidím ve světlých barvách. Vnímám ji jako podanou ruku, jako příběh se šťastným koncem, jako maličkost nebo naopak jako velkou věc. Solidarita má podobu pomoci. Myslím si, že každý člověk může být solidární. Lidé si navzájem vždycky nějak pomůžou. Nemusíme pomáhat jen činem. Můžu respektovat cizí názor nebo postoj. Nebo si stojím za svým.

Když se řekne slovo solidarita, vybaví se mi hlavně dnešní doba. Charita, peníze, ochota ta, co dělá solidaritu solidaritou, ale také to, proč je solidarita potřeba. Vidím uprchlíky, menšiny, v dnešní době Ukrajince prchající před válkou.

Solidarita pramení z našeho instinktu. Je nedílnou součástí lidského života. Věřím ve vzájemnou pomoc, kdy každý člověk má v sobě něco dobrého. Solidaritu vyvolávají emoce, ať už strach, vyděšení nebo odhodlání udělat dobrou věc. Dál musíme vyhodnotit, jaký čin uděláme, jak se zachováme. Musíme učinit rozhodnutí. To souvisí s naší zkušeností. Třeba jsme sami už někdy byli v podobné situaci. Někdo nám dříve pomohl a my se tak lépe vcítíme do člověka v nouzi. Potom je pro nás snazší být solidární. Mám před očima příběh muže z Police nad Metují. Jeho příbuzným v roce 1968 pomohli v Německu v emigraci neznámí lidé. On teď poskytl svůj byt uprchlíkům z Ukrajiny.

Lidé jsou podle mě solidární, protože někde hluboko uvnitř cítí, že tak dokážou překonat těžké období. Věří, že osud mají ve svých rukách. Svoji solidaritou můžeme pomoci k přežití. Naše konání nám připadá smysluplné. Člověk může být solidární, když je empatický. Vidí a chápe, co ten druhý zažívá a v jaké je právě situaci. Jde o vzájemnou pomoc, vstřícnost a porozumění.

Jako všechno v životě má i solidarita svoje klady a zápory. Jsem přesvědčená o převaze těch dobrých věcí, jako je lepší prostředí pro život, lepší mezilidské vztahy a spravedlnost. Ale někdy se setkáme s nepochopením. Každý však máme právo vidět věci po svém a druzí nemusí souhlasit s našimi názory. Někdy může být naše pomoc zneužita. Časem narážíme na pocit únavy a vyčerpání.

I přes to všechno má pro mě solidarita smysl a jsem rozhodnutá podat pomocnou ruku.

Hořické gymnázium, Hořice
Jan Chmelík
Co pro vás znamená solidarita?

Solidarita pro mě znamená jistotu. Víím, že žiji ve společnosti, kde pojem solidarita není cizí. Přijímání pomoci se nebráním a pokud mohu, snažím se jí i vracet. Úžasný příklad solidarity je válka na Ukrajině. Když vidím, jak se lidé umí spojit a dokáží držet pospolu, je to pro mě velmi důležité. Je důležité mít jistotu toho, že když budu mít nějaký problém, tak kolem sebe mám lidi, na které se mohu obrátit. Dávat a pomáhat je velmi důležité, ale je důležité se zamyslet i nad tím, zda dlouhodobě neupozadujeme vlastní potřeby a zdroje. A také je potřeba si dávat pozor, aby se solidarita nezneužívala.

Setkal jsem se s případem, který právě poukazuje na toto téma. Už se mi párkrát stalo, že za mnou přišel bezdomovec a chtěl po mně peníze na jídlo, alkohol, nebo na cigarety.

Já osobně peníze málokdy dávám, a to ne z toho důvodu, že bych u sebe neměl drobné, ani to není z důvodu, že by mi ty peníze pak chyběly, ale protože si myslím že to není dobře. Někteří bezdomovci vědí, že jim ty peníze lidé dají, a tak když tohle funguje, proč by si měli jít hledat práci? Nebo například když za mnou přijde nějaký bezdomovec a tvrdí mi, že má narozeniny, jestli mu nekoupím cigarety a za týden za mnou přijde znovu s tvrzením, že má narozeniny, tak mi to je opravdu líto.

A přesně tohle je zneužívání solidarity. Velmi rád bych přispěl organizacím, které se snaží tyto lidi zapojit do společnosti. Tento přístup podle mého dobře vystihuje přísloví: „Když dáte člověku rybu, nakrmíte ho pro tento den. Když ho naučíte ryby chytat, nasytíte ho na celý život.“ A v tomto ohledu bychom měli být jako společnost solidární, ale zároveň bychom se měli zamyslet nad tím, jakou pomoc poskytujeme a zda je dlouhodobě udržitelná a efektivní.

Gymnázium Boženy Němcové, Hradec Králové

Anna Kopecká

What does solidarity mean to you?

Cambridge Dictionary describes solidarity as “agreement between and support for the members of a group, especially a political group.” It seems to me that this definition sort of misses what solidarity means to me. I would like to express my opinion on this topic in this essay.

Personally I would describe solidarity as a support and help for a certain group of people, based on agreement, willingness and openness as well as on kindness and generosity. This is a more suitable definition for me because I believe that solidarity is based on columns of a moral responsibility and humanity as well as on having an opportunity for a genuine choice.

First of all I would like to mention that voluntary participation in solidarity actions is one of the most important elements of solidarity itself. It is because being solid with someone could not be sincere without volunteer participation. Some gestures and actions could be considered solid, but because of it not being honest, for example it being a part of a political publicity stunt or a forced action, that is not an action of togetherness and genuine solidarity for me.

Apart from that, to me solidarity is an act of an elementary moral responsibility and humanity. It is needed in situations where a certain group of people is being disregarded and/or not treated as human beings. Without people who are not morally responsible and do not pay attention and act when it is needed and when this kind of situation takes place, solidarity could not exist even in the slightest.

On the whole, I would state, that to me solidarity means genuinely caring about public affairs and reacting as well as supporting affected groups of people if needed. It is also connected with all actions being based on willingness, agreement and openness as well as on kindness and generosity.

Biskupské gymnázium Hradec Králové
Andrea Peerová
Co pro vás znamená solidarita?

Solidarita

Co znamená pojem solidarita? Jde o velmi široké téma, a proto se zaměřím především na solidaritu mezigenerační. Jak si můžeme nezištně pomáhat? A je vzájemná podpora vždy dostatečná?

Solidarita znamená pro každého něco jiného. Je třeba si uvědomit, že solidarita není jen to, že dám potřebnému starému člověku nějaké peníze a tím bude vše vyřešeno a více mě již dotyčný nebude zajímat. To je jistě často žádoucí. Avšak dá se toto nazvat skutečnou solidaritou? Solidarita znamená mnohem víc, než jsme si často ochotni přiznat.

Mezigenerační solidarita je náročná mise. Díky velmi dobré zdravotní péči se věk dožití prodlužuje, což je velmi dobré. Ovšem aby byl život starých lidí opravdu plnohodnotný, potřebují vědět, že mají oporu v mladší generaci a zároveň, že mohou být v některých ohledech velmi prospěšní mladým lidem. Mít pocit užitečnosti a respektu. Je velmi žádoucí, abychom staré lidi uměli aktivně zapojovat do veškerého dění, samozřejmě v rámci jejich možností.

Řešení určitého mezigeneračního problému je jednoduché a zároveň náročné. Hledat si cestu k sobě – to může učinit každý z nás. Začít plně vnímat přínosy starší generace, ať již v určitých životních zkušenostech nebo přímo v zapojení do rodinných aktivit či aktivit v rámci života obce nebo nejrůznějších zájmových sdružení.

Ve svém okolí mám příklad starších lidí, kteří chodí předčítat nemocným lidem, především malým dětem do nemocnice. Znímám i několik vysokoškolských studentek, které naopak čtou stařenkám a stařečkům v domově důchodců, povídají si s nimi a tvoří mnohá pěkná dílka.

Také já podnikám různé akce se svoji babičkou, učí mě nejrůznějšími dovednostem, vypráví mi o svém životě. Domnívám se, že pevné rodinné vztahy a pomoc v rámci širší rodiny jsou nejdůležitější. A jak uvádím výše, zdaleka nejde jen o peníze, ale především o pocit důvěry, vzájemnosti, jež vytvářejí bezpečí, především pro staré lidi, nepostradatelné. Solidarita by měla přicházet od srdce!

Jiráskovo gymnázium Náchod
Bára Ježková
What does solidarity mean to me?

The feeling you get after consciously accepting that you are a human being.

First, a very brief (therefore a bit sciolistic, but regarding the possible maximal extent of this essay, hopefully, sufficient enough) anthropological theory. If one was to grow, mature and then live on without any other form of human companionship nor the idea of any other people being alive, even if being provided with all basic needs, our little human would have most probably died without any apparent reason. How come? Well, simply because humans are inherently social creatures, thus they need to at least know there are others like them on Earth.

What were we all once? Well, animals, for some it might be sad news, but it is a fact. Our evolution made us intelligent and even gave us a lot of improvements animals do not have, but sadly, besides all the good, with giving us the possibility of thinking, of making our lives complex, the (sometimes) very much-needed simplicity was all gone. Look at ants, they look for food just to then give it to others, they build their majestic ant houses just for future generations to inhabit them. And guess what, they do not feel sorry for themselves, yes, of course, they (at least that is what we think) can not feel sad, they can not feel any other emotion nor think, but they would give their lives just to save their current society. Honeybees, even more selfless, not able to think, little buzzing buddies, yet the amount of solidarity they yield is monstrous. And all because they acknowledge that their existence is dependent on society's well-being because they are social creatures.

Solidarity connects us all, it is like an invisible thread we are interwoven with. I am a human. I am complex, I have my own family, my own rights, my own opinions, I am just a part of the whole piece. I shall behave in solidarity with other humans. Solidarity is not taught, solidarity can only be lost, we are born with it. It has no right general definition and I believe it should stay that way, because the only thing that accompanies all acts done with solidarity is the conscious feeling the other might need help, helping one means helping all, helping all means helping oneself.

Gymnázium Boženy Němcové, Hradec Králové

Matěj Vošmik

Solidarita a sounáležitost v praxi: co nás naučila zkušenost blízké války?

Solidarita a sounáležitost je poslední dobou vlastně takové ustálené slovní spojení. Vídáme ho často ve veřejném prostoru, ale zjistil jsem, že najít jakoukoliv definici je nemožné. Co tedy vlastně znamená? Osobně toto spojení interpretuji jako pomoc, která vychází z empatie či soucitu, a je poskytována bez úmyslu osobního obohacení. Jsme solidární, protože to je lidské. Jsme sounáležití, protože soucítíme s dalšími. Uvědomujeme si, že příště se stejná nebo jiná tragédie může stát nám, a věříme, že nám ostatní také snad pomohou, ale naší motivací pomoci to není.

Co nás naučila válka na Ukrajině o solidaritě a sounáležitosti? V první řadě mne lidé, nejen v České republice, velmi potěšili a trochu i překvapili. Vzdemula se obrovská vlna pomoci. Lidé jezdili s auty k hranicím, pořádali sbírky užitečných věcí, ubytovávali uprchlíky, organizovali koncerty a posílali nemalé finanční příspěvky. Ochota pomoci byla až neuvěřitelná, opakovaně jsem viděl, a některé vlastně stále vídám, jak mnoho lidí bez váhání pomáhalo, jak mohlo. Pro řadu spoluobčanů pomoc jiným lidem může znamenat odepřít si komfort, ale dělají to, protože to pokládají za správné. Jsem hrdý, že

těchto lidí je stále dostatek.

Každá akce ale mívá také svoji reakci. Proti pomoci Ukrajině se část společnosti ohradila. Hlavním argumentem těchto spoluobčanů bylo, že nejdříve musíme myslet sami na sebe. Nebyli to vždy lidé ohrožení nouzí, ale lidé, jakkoliv nestrádající. Často šlo dokonce o osoby žijící v přepychu. Z toho vyvozují, že míru solidarity a sounáležitosti neurčuje míra bohatství, ale míra nesobectví. Rovněž mne napadá, že bohatší jsou vlastně lidé s méně penězi, ale s větší mírou solidarity a sounáležitosti.

To, že se takové hlasy objevují, je poměrně přirozené. Největším problémem však je, že tuto rétoriku často přejímají i veřejně známé osobnosti či politici s reálnou mocí a vlivem. Ať už z vlastního přesvědčení, nebo, což je významně horší, čistě z populismu. Svým cílením na lidské nízké pudry, kam egoismus určitě patří, bohužel odrazují početnou, ale méně rozhodnou část společnosti od pomoci. A současně tak zabraňují větší systematické pomoci státu. Je na dalších osobnostech, aby tuto nerozhodnou část nenechali odradit, ale naopak šli příkladem. Ať už jde o představitele vlády, umělce, sportovce nebo jakéhokoliv dalšího jedince, každý z nás musí bojovat proti sobeckým hlasům.

Přesto se povedlo, že Česká republika byla ve srovnání s ostatními zeměmi v pomoci Ukrajině velice aktivní. Velmi jsem se obával, že tato vlna bude jen krátkodobou, a že se za pár týdnů společnost přestane o Ukrajinu zajímat. Podle sociologa Daniela Prokopa se však finanční solidarita udržela několik měsíců. Další velké překvapení, za které jsem vděčný.

Co jsme se tedy naučili? Společnost stále dokáže pomoci lidem v nouzi. Podpora solidarity a sounáležitosti, stejně jako příklad pro nerozhodné, je na každém z nás. Věřím, že právě tento přístup může významně pomoci úspěšně provést lidskou společnost těžkými časy.

Jiráskovo gymnázium Náchod

Jaroslava Šintáková

Co si představujete pod pojmem sounáležitost?

První slovo, které se mi v souvislosti s tímto pojmem vybaví, je pocit. Hluboké cítění toho, že jsem součástí nějakého společenství, ve kterém lidi něco spojuje. V evropském kontextu například to, že se naše dějiny prolínají, máme podobné národní zkušenosti, jako změny politických režimů, války, pandemie různých chorob a tak dále, prošli jsme vývojem společně vedle sebe a právě kvůli němu jsme si nastavili hodnoty - ochranu lidského života, svobodu slova, spolupráci - které ctíme a považujeme je za základ dobré společnosti. Když někdo tyto hodnoty naruší, jako jsme tomu byli svědky 24. února 2022, cít pro ně se zintenzivní uvnitř velkého množství lidí a nastupuje pocit sounáležitosti. Pocit, že sdílíme hodnoty, pocit, že si rozumíme v něčem opravdu zásadním.

Každý si může rozumově zdůvodnit, proč jsou zrovna jeho hodnoty ty správné. Pocit ale rozumem ovládnout nejde a mnohdy je silnějším hybatelem než rozum. Nemyslím si, že

pocit sounáležitosti byl jedinou motivací lidí k pomoci obyvatelům Ukrajiny, ale řekla bych, že hrál velkou roli, obzvláště tady v České republice, kde má většina občanů velmi negativní zkušenost se sovětským totalitním režimem. Emoce dokážou člověka přimět k větším činům, k větší odezvě, než racionální důvody a myslím, že to je jeden z důvodů, proč byla pomoc na začátku války tak velká.

Sounáležitost můžeme ale také zažít v mnohem běžnějších situacích. Třeba na koncertě. Když celý dav tančí do rytmu písně, kterou všichni znají a nějak se jich dotýká. Potom také cítíme sdílené porozumění a pokud je daný moment opravdu silný – skladba na nás působí opravdu hluboce a my jako účastníci koncertu si to uvědomujeme – pak se podle mě také dá hovořit o pocitu sounáležitosti.

Abych tedy shrnula, co si pod pojmem sounáležitost představuji, řekla bych, že je to pocit sdíleného porozumění na základě věcí, které nás spojují, zejména hodnot, ale i stejného chápání věcí, prostě vědomí, že někam patříme a ztotožňujeme se s tím.

Obchodní akademie, Střední pedagogická škola, VOŠ cestovního ruchu a Jazyková škola

Jakub Dostál

What does solidarity mean to me?

The term solidarity can be attributed to many movements and social thoughts throughout our human history, be it the Polish trade unions struggling against the tyrannical militaristic regime for a liberal and new Poland, the new centre-left coalition for the municipal election in Prague, or most commonly, the mutual feelings of cooperation and unanimity in societies. Altruistic historical movements had shifted the balance of power in economic and social hierarchies in every corner of the world, from Theodore Roosevelt's progressive era of universal suffrage and trust-busting to British Fabians and later Labourites shaking off the shackles of Britain's poorest workers. Post World War One explosion of social democracy's popularity had spread the idea of workers' and middle class' solidarity under the Keynesian economy to Europe and the Americas, finding primary their sanctuaries in Scandinavia, with Sweden being governed by the Socialdemokraterna almost uninterruptedly since 1920, and in early 20th century France spearheaded by Jean Jaurès' SFIO and le Cartel de Gauches, flooding France with progressive ideas of minority rights in her vast colonial holdings, antimilitarism, and workers' democracy.

The historical context of political solidarity aside, the impact of commonplace solidarity is experienced by us every day; we complain about our perceived injustice committed against people we have affection towards, we privately express empathy towards people who are less better off than us and try to help them, and we cooperate with people who share our goals and interests. It is a significant everyday occurrence, yet we barely think about it in detail. That one time a person helped an old lady by vacating the seat they used while using public transportation was a sign of solidarity towards the elderly, not a

simple sign of decency, but a broader indication of our behavioural evolution from mostly primal and self-centred hunters-gatherers into modern and empathic humans. Our sensed area of responsibility has grown from the simplest forms of human cohabitation, either a family or a tribe, into caring about issues that have global impacts, and with our world getting more globalised each year and information transfer getting more attainable to the broad populace, we can expect this tendency to continue.

Nevertheless, while we grow attached to global issues, we also grow disconnected from ourselves and our immediate surroundings. It is a total contradiction to all the other trends; we develop a sense of solidarity towards issues that are easier for us to engage non-personally rather than issues that hit us close to home and are our responsibility to confront in person. However, that is not what solidarity is about; solidarity is supposed to be personal and engaging, and it occasionally should strike home. There cannot be solidarity if its entire purpose is withered away, its meaning obliterated, and its consequences muzzled. Furthermore, now, solidarity is needed more than ever. With a looming economic recession, rampant wealth and wage inequality, both gradual and rapid erosion of civil liberties and democracy, and ecological changes, there will be times when renewed society-wide solidarity with our fellow citizens will be needed.

Gymnázium Boženy Němcové, Hradec Králové

Jan Špičan

Co pro vás znamená solidarita?

Solidarita je definována jako dobrovolná společenská soudržnost mezi rovnými, která se vyznačuje ochotou ke vzájemné pomoci a podpoře v rámci skupiny. Toto je čistě obecné a teoretické vysvětlení, ale tu správnou definici solidarity si musí najít každý sám, ve svém srdci. Pro každého má totiž jiný význam. Co tedy znamená solidarita pro mě?

Solidaritu chápu jako základní prvek bytí. Každý člověk má psychologickou potřebu někam patřit, být součástí něčeho většího, než je on sám. Člověk může být součástí větších skupin jako je například národ, zde se však solidarita plně uplatňuje jen ve výjimečných případech. Tu pravou solidaritu můžeme pozorovat spíše v menších skupinách, sportovních či zájmových klubech. Solidarita pro mě znamená, že nejsem v životě sám. Jsem součástí celků, které mne podrží a podpoří.

Pokud bych měl jeden z těchto celků vyzdvihnout, zcela jistě bych uvedl můj fotbalový klub. Většina z nás jsme členy již od raného dětství, na hřišti jsme společně vyrůstali, učili se, zlepšovali se. Známe se díky tomu navzájem lépe, než nás zná kdokoli jiný. Neseme zodpovědnost jeden za druhého a za celý tým. Chyba jednotlivce je chybou nás všech. Úspěch jednotlivce je úspěchem nás všech. Jen díky tomu se nám daří vyhrávat a jsme úspěšní.

Tato solidarita v našem klubu je znásobena i tím, že jsme klubem vesnickým. Každý, kdo vyrůstal na vesnici, musí uznat, že s větší mírou solidarity se setkáte jen málokde. Jako malý jsem většinu svého volného času trávil hraním si s dětmi ze sousedství. Každá z maminek mých kamarádů pro mě byla teta a každý tatínek strejda. Velmi často se

stávalo, že jsem nepřišel domů na večeři. Proč? Je to jednoduché, protože jsem jídlo dostal, vždy tam, kde jsem zrovna byl. A stejně tak všichni mí přátelé. Kdykoli potřeboval tatínek půjčit nějaké náradí, nebo cokoli jiného, poslal pro něj mne. Nikdy jsem se nevrátil s prázdnou. Na vesnici funguje skoro až jakási forma kolektivního vlastnictví. Co je souseda, to je téměř i moje, protože nikdy nemá problém nám svůj majetek půjčit. Nedá se však hovořit o jakékoli formě využívání, protože to funguje rovněž na obě strany.

Obávám se, že to je něco, co ve 20. století s příchodem urbanizace postupně mizelo. Domnívám se tedy, že s přechodem obyvatelstva do měst může solidarita velmi snadno vymizet. Vztahy ve městech nejsou tak těsné, lidé jsou si tak nějak vzdálenější. Někteří lidé bydlící v panelových domech s desítkami jednotek možná neznají ani své nejbližší sousedy a na jakékoli jiné skupiny zkrátka nemají čas.

Naštěstí se v posledních letech karta obrátila a lidé se opět vracejí na venkov tuto solidaritu hledat. Myslím, že ale rozhodně nemáme vyhráno a měli bychom udělat vše, co je v našich silách a postarat se o to, aby solidarita z našich životů zcela nevymizela. Se solidaritou by totiž zmizela i samotná podstata lidství!

Biskupské gymnázium Hradec Králové

Michel Barkat

Co si představujete pod pojmem sounáležitost?

Co si představím pod pojmem sounáležitost?

Sounáležitost je očividná věc a je součástí našeho života od doby, kdy se narodíme. Když se narodíme, tak automaticky někam patříme, jak do komunity, tak i do společenství, dokonce i do nějakého kolektivu. Díky sounáležitosti vzniká solidarita. S pojmem solidarita se setkáváme v téhle době často, a to z důvodu válek dnešní doby.

Pocit sounáležitosti zaniká tehdy, když přestanete mít pocit, že někam patříte. To se stává lidem, kteří uprchnou z války do státu, který je ochoten přijmout a pomoci. Ze začátku uprchlíci žijí v domnění, že jednou se vrátí zpět do své vlasti. Vyspělé státy se proto snaží pomoci uprchlíkům, navrátit jejich pocitu sounáležitosti, integrovat je do společnosti a vybudovat v nich jednotu a vzájemnost. A teprve tehdy mluvíme o pojmu nazývaném solidarita.

Proč a jaký je důvod, že některé národy žijící na jiné území, než vlastní se nesnaží o sounáležitost? Vzniká-li na území obrovské množství lidí stejného národa, například jako jsou Arabové v západní Evropě, všichni bydlí v blízkosti sebe, kvůli sounáležitosti. Jak jsem již zmiňoval, po příchodu cizince do nového státu, začne přicházet o pocitu sounáležitosti, proto hledá cestu, jak sounáležitost opět získat. Samozřejmě bude bydlet ve čtvrti města nebo poblíž města, kde je vysoký počet obyvatel stejného státu či národa. Ten pocit navrátí a posléze se nebude snažit o integraci, jelikož zjistí, že všechny jeho sousedy a známí mluví stejným jazykem, obchody, ve kterém nakupuje prodávají stejné produkty jako v mateřské zemi, najde si práce, kde není zapotřebí se učit nový jazyk, protože mu bude stačit ten svůj mateřský, svátky a oslavy slaví v rámci jeho komunity,

společenství a programy dokonce i bohoslužby jsou v rodném jazyce, přicházejí další nový rodinní příslušníci, kteří žijí pohromadě, sňatky jsou kulturní a mnoho další. Tímto k integraci a sounáležitosti s jinou kulturou nedochází nebo dochází minimálně.

Tyto příklady se vztahují na mnoho národů v různých zemích například Vietnamců na území Česka, Arabů a Turků v západní Evropě, Indové a Pákistáni v Anglii, Mexičané a Číňané v Americe. Konce konců všichni chceme někam patřit a je na nás, zda si vyberme integrovat v nové společnosti a zvykat si na oba národy, a nebo zůstat ve své komunitě našeho národa a integrovat se minimálně, abychom aspoň přežili v cizím státě.

Městské gymnázium Úpice

Petr Vrána

Solidarita a sounáležitost v praxi: co nás naučila zkušenost blízké války?

Zkušenost blízké války

Solidarita v této souvislosti pro nás znamená pomoci obětem války mezi Ruskem a Ukrajinou, kteří migrují do střední Evropy za účelem najít azyl. Jádrem této snahy je hlavně začlenění do naší společnosti, nastolení rovnosti podmínek i pro tyto lidi.

Zkušenost poslední doby nás naučila, že když na někoho v práci promluvíme, tak nám nemusí rozumět. Bude povídat něco, co zní jako nadávka a vietnamština, nebo také uvidíme, že tito lidé si váží každé pracovní nabídky a pracují, jak diví. Vystěhování a naprostá změna života je neudělala zahořklými, ani našťvanými v dlouhodobém horizontu, ale spíše je naučila, že je potřeba být vděčný za vše. Tento názor mluví za většinu lidí.

Bohužel jsou někteří lidé, kteří si ještě neuvědomili, jak se věc má. Vidí jen tu první věc, jen to, co jde vidět hned a co uvidíte, když neotevřete své oči nové myšlence, novému názoru, ale budete jen hloupě následovat své přesvědčení. Je potřeba si uvědomit, že existuje i takový postoj k věci. Spousta lidí žije v jejich světě, kde jsou všichni lidé hnedka nutně horší než oni a nepřijmou jiný pohled na věc. Já žiji ve stejném světě, protože jsem závistivý, pověřčivý, výbušný, paranoidní, namyšlený a takhle bych klidně mohl pokračovat ještě dlouho. Rozhodně ale nemohu nikomu vnucovat svůj pohled na věc, ten nikoho nezajímá, a ještě omezovat svým názorem ostatní lidi, když vím, že jsem jen člověk a mohu se mýlit. Zrovna v tomhle ohledu vím, že se dost pravděpodobně mýlím a myslím si to.

Další problém je, že jsme si nic neuvědomili, protože se nás to přímo netýká. Vždy budeme mít růžové brýle, protože se to neděje přímo nám. Potřebujeme to mít přímo před sebou a zažít si to, jinak na našem názoru nezáleží, protože bude vždy zkraslený. Jediný problém je, že lidé nevidí v další bytosti, které zrovna koukají do očí, to dobré. Pochybují o něčem takovém. Na základě svého názoru změni své chování a chovají se k nim tak, jak by neměli. Nemyslím si a odmítám uvěřit skutečnosti, že by měla tato doba cokoliv změnit. Pouze by si měli lidé uvědomit něco, co by ale už dávno měli vědět. Měli by si pomáhat, pokud to za to stojí a dělat tak stále, nejen když najednou vítr okolností

zavane. Prago Union 25.11.2016 řekl: Každý zažil zklamání, ale vyhrál ten, co se rozhodl, že nejit do toho se srdcem na dlani i příště by byl podvod.“

Masarykova univerzita, Brno

Barbora Zimová

Solidarita a sounáležitost v praxi: co nás naučila zkušenost blízké války?

6.března 2022

Vystupuji z autobusu na Florenci, a protože mám ještě dost času, i přes chladné počasí padá rozhodnutí vměstnat před rodinný oběd ještě procházku jarní Prahou. Jako první mě uhodí do očí samolepka ukrajinské vlajky asi 10x5cm ´Česko je s tebou´ na ceduli Florenc čerpací stanice. Nedaleko pak malý plakát нет войне pod mostem, o kousek vysprejovaný nápis Slava Ukrajini na budově v ulici Trocnovského. Jak se blíží centru, slova a znamení podpory se četností stupňují. Na Národním muzeu visí obrovská vlajka Ukrajiny, lidé se u něj fotí s ručně vyrobenými transparenty z nichž nejvýraznější je Stop the war!. U sochy svatého Václava hoří záplava svíček s fotkami a jmény v azbuce. Náhodný pohled do jednoho květinářství odhaluje, že květiny jsou svázané žlutými a modrými mašlemi. Ve výloze galerie Kodl lze spatřit designové kousky ve stejných barvách, sousedící knihkupectví má mimo knih vystavený transparent #Stoprussianagresion. Kamenná dlažba u Národního divadla je mozaikou kreseb, na které byly použity jen dvě z palety barev. Sedám si na lavičku u řeky a stěží zadržuji slzy. Vzdmula se ve mně obrovská vlna mísícího se smutku a hrdosti. Nad neštěstím ukrajinského národa a pýchou nad národem českým. Emoce mnou rezonují ještě dlouho po obědě v mexické restauraci.

Zapisovat si své myšlenky a zážitky se opět ukazuje praktickým. Nebýt toho, zbudou mi pouze fotografie pohřbené někde hluboko v galerii telefonu a možná na paměťové kartě fotoaparátu, než ji promažu. Takhle si opět připomínám, co nás válka tak blízko českým hranicím naučila. Ač jsme se jako stát i jednotlivci postavili hrdě čelem a udělali mnoho pro to, abychom pomoc směřovali tam, kde je nejvíce žádaná, není k tomu zapotřebí jen dodávek zbraní nebo sbírek oblečení. Je to prostý fakt, že vyjádření solidarity a sounáležitosti nepotřebuje velké činy. Každé vyvěšení vlajky, sdílení příspěvku na sociálních sítích a vyrobení transparentu se počítá.

Právnická fakulta Univerzity Karlovy, Praha

Jan Horák

Solidarita a sounáležitost v praxi: co nás naučila zkušenost blízké války?

Začátek války na Ukrajině do života Čechů přinesl mnoho nejistot, hlavní dodavatel plynu rozpoutal válku. Dalo se tak čekat, že plyn zdraží. Jedni z největších producentů obilí a dalších potravin museli zastavit dodávky do Evropy, jeden z důvodu evropských sankcí, druhý, protože mu za branami hlavního města stály nepřátelské tanky. Zatímco my jsme

řešili spíš ekonomické problémy o 1500 km východně od nás se lidé báli o holé životy a začali prchat před hrůzami války.

Vzpomínajíc na uprchlickou krizi po roce 2015 jsem byl trochu skeptický, jak česká společnost přijme uprchlíky. Spoluobčané mě upřímně překvapili. Oproti uprchlíkům z blízkého východu jsme je přivítali mnohem lépe. Co za tím ale stálo? Celkem jistě to, že Ukrajinci nám jsou kulturně blíže, část jejich státu byla koneckonců v minulém století naším územím. Dalším a z mého pohledu o to důležitějším důvodem je ukrajinská menšina v Česku. Opět se odkážu na uprchlickou krizi v roce 2015, národnostní menšiny z blízkého východu jsou v České republice, na rozdíl od té ukrajinské, velice malé. Problém byl Čechům mnohem bližší, Ukrajince potkávají dennodenně v práci, obchodě nebo s nimi sdílí bytový dům. Často se tak stávalo, že naši kolegové nebo sousedé přicházeli o své blízké. A my jsme tyto příběhy sledovali zblízka.

V první chvíli jsem byl až zaskočen tím, jaká vlna solidarity se zvedla, lidé v mém okolí, od kterých bych to nečekal začali dělat sbírky pro jejich ukrajinské známé a jejich rodiny. Báł jsem se, jak dlouho nám tato sounáležitost a entuziasmus vydrží. Nelze to bohužel říct o všech, ale myslím si, že většina společnosti se naučila být vůbec solidární s někým jiným, konečně jsme potlačili xenofobii. To považuji za úspěch i přes výše zmíněný fakt, že Ukrajina není tak zásadně odlišná od nás a našeho způsobu života. Postupem času však i přesto začali sílit anti-ukrajinské hlasy, část z těchto lidí uvěřila dezinformačním kampaním a populistickým politikům, někteří začali mít pocit, že stát více podporuje Ukrajince, než je, občany ČR.

A co nás válka naučila jako stát, respektive celou Evropskou Unii? Takových věcí je celá škála, ekonomické styky s někým, kdo anektuje území cizího státu by měly být přerušeny. Ale také že důležité je na státní úrovni být solidární s napadnutým státem. Kdybychom Ukrajinu nezásobovali humanitární pomocí pravděpodobně by se pro útěk do EU rozhodlo mnohem víc Ukrajinců. Co se zbraní týče, bez jejich dodávek bychom dost možná mohli o nějaký čas později být my ve stejné situaci jako Ukrajina, mít agresora s jaderným arzenálem za hranicemi.

Jako česká, respektive evropská společnost jsme se naučili díky válce mnoho, obzvlášť co se vzájemné solidarity v rámci Evropy i ČR týče. Solidarita je nesmírně důležitá věc, obzvlášť v dobách hrůzných válek. I proto si ale myslím, že se máme stále co učit, obzvlášť bychom si měli zapamatovat ten fakt, že se historie opakuje. Plány a postupy diktátorů jsou stále podobné a nacházíme v nich stále dokola ty samé paralely, ale málokdy se nepoučíme.

Jiráskovo gymnázium Náchod
Johana Klimešová
Co si představujete pod pojmem sounáležitost?

V dnešní době hýbe světem jen málokdo, jen máloco. Dle mého názoru velkou část z té

množiny zabírají peníze, o něco menší touha po moci, vlivu a jako minoritní tu pak je i touha, pokušení. Statistiky, do kterých se rodíme a bereme je za své. Postoje, které jsou neustále ve vzduchu a málokoho napadne je zpochybňovat, protože jejich přítomnost je vlivem let prohloubená jako koryto divoké řeky. Jenže ta řeka netouží po nových tocích, po novém impulzu. Vnímá pouze široký oceán a zapomíná na svůj příběh. Na každý oblázek, který formoval její tvar a ona tvar jeho. Na každého lososa, který proti jejímu proudu plul. Na každou řasu, která vodě dodává vzduch. Zdá se, jako by zapomněla, že sama o sobě by nedokázala fungovat. Že její prostor musí věnovat i jiným vlivům proto aby mohla růst.

Tato možná až moc obsáhlá alegorie o vodě se může aplikovat i na řádky výše. Občas jsme i my onou řekou a zapomeneme, že to, co tvoří proud je vzájemnost. My, jako dílo přírody, toužíme po poutu. Toužíme po pocitu spojení. A proto slovo "sounáležitost" vyplývá z našich primárních potřeb. Tyto potřeby zahrnují bytí ve skupině, v níž je nám dán prostor se svobodně a bez souzení vyjádřit. V této, možná že v dnešní době až utopické, skupině panuje rovnost. V této skupině, která podněcuje vlastní myšlení zaniká prostor pro davové tendence. Jak by taky mohly vznikat? Není v ní silného vůdce s hlavním hlasem, ale naopak spousty osob mezi, než se dělí práce a povinnosti. Je na zodpovědnosti každého z nich, jak poctivý v těch svých bude, ale jakmile bude činit na úkor ostatních ve výsledku se to projeví i jako nesprávnost vůči jemu.

Sounáležitost je komplexní systém se spoustou osobitých duší, které spojuje jednotná vize, životní hodnoty, směr a důvěra. Je to pospolitost, v níž nezaniká rozdílu. Je to vzájemnost, v níž cítíme jistotu. Je to skupina kamarádů, třídní kolektiv, národ.

Biskupské gymnázium Hradec Králové

Kryštof Hrda

Co si představujete pod pojmem sounáležitost?

Při definování pojmů se s oblibou nejprve pozastavuji nad slovem, kterým je daná věc označena. Často se totiž význam skrývá v samotné kompozici písmen. Slovo „sounáležitost“ je odvozeno od slova „náležitost“ připojením předpony „sou-“, která (jak si můžeme všimnout u jiných slov, jako je například souhlas, souzvuk či soudruh) vyjadřuje, že mezi věcmi či osobami existuje vzájemná provázanost. Sounáležitost můžeme tedy základně definovat jako hodnotu nebo pocit mezi dvěma či více osobami, kdy na základě určitých skutečností obě strany cítí vzájemnou náležitost, jinými slovy, že k sobě patří.

Se sounáležitostí se můžeme setkat na několika úrovních v různých společenských skupinách a situacích. V každém prostředí vzniká z trochu jiné příčiny.

Prvním prostředím, kde se pocit sounáležitosti vyskytuje snad nejsilněji a nejpevněji, je rodina. Už to, že jsme se narodili díky našim biologickým rodičům a s určitou nadsázkou jsme jejich bývalou a nyní odtrženou součástí, samo o sobě vysvětluje náš pocit, že k sobě patříme. Vzájemné pouto tvoří tedy hlavně genetická příbuznost, ale i řada jiných věcí, jako například společná historie, rodinné tradice a podobně.

Dále se s pocitem sounáležitosti setkáváme v partnerském vztahu. Pokud nalezneme partnera, se kterým si takzvaně „rozumíme“, jedná se vlastně přímo o pocit partnerské sounáležitosti. Ten tvoří společně s láskou dva základní pilíře pro ideální fungující vztah.

Další úrovní sounáležitosti je národ. Zde je spojovacím článkem společná historie, kultura, jazyk, tradice, etika a podobně. Obecně pak můžeme říci, že národy mohou být dále spojeny ve větší organizace nebo skupiny národů, které mají společné hodnoty a politické směřování. Může se jednat například o příslušnost k Západnímu nebo Východnímu světu.

Princip sounáležitosti je také základem všem uskupení a organizací, od církve, přes zájmové skupiny až po politické strany. Členy těchto skupin vždy spojují nějaké společné vize, myšlenky, hodnoty nebo činnosti.

A jako poslední nejvyšší úroveň můžeme zmínit obecnou sounáležitost mezi lidmi. Právě to, že jsme všichni v základu stejní, máme stejný biologický základ a vzešli jsme z jednoho živočišného rodu, nás přese všechny rozepře a názorové či hodnotové neshody spojuje.

Obecně tedy můžeme prohlásit, že sounáležitost může být pociťována vždy tam, kde obě strany něco spojuje. Spojitost, tedy často podobnost mezi stranami pak vyvolá pocit, že se k sobě navzájem můžeme přiřadit a vytvořit tak větší celek, který může být i silnější a odolnější než jedinec. A to mě přivádí k závěrečné myšlence mé eseje. Domnívám se, že pocit sounáležitosti je jedna z věcí, kterou potřebujeme každý z nás mít. Někdo více, někdo méně, ale zkrátka pocit, že nejsme sami a můžeme být součástí nějakého společenství, přispívá k uspokojení našich základních lidských potřeb.

Historie (maior) a Český jazyk a literatura (minor), FF MUNI, Brno

Eliška Janková

Co si představujete pod pojmem sounáležitost?

TOUHA MAJÁKU

Jako lidské bytosti si v sobě již od malička neseme touhu po pochopení, přijetí bez podmínek, začlenění, sdílení, ... touhu po lásce, která nás přitahuje do společnosti. Jsme jí vábeni do těsné blízkosti druhých lidí, abychom těchto pocitů dosáhli. Ne vždy se však ocitáme ve společenství, které by naši niternou touhu mohlo naplnit. A tak si v jistých údobích našich životů připadáme osamocení, ponechání vlastnímu osudu napospas, bez pomoci, bez soucitu, jako opuštěný maják v noci s rozbitou lampou. A někdy to není jenom pocit, i přesto, že se právě nacházíme uprostřed davu. Zvláště ve chvílích bolesti, zmatku, ohrožení a smutku kolem sebe potřebujeme mít lidi, kterým věříme, kteří stojí jako majáky neochvějně hned na břehu rozbouřených vln, a nejenomže vysílají světlo naděje, nýbrž poskytují i bezpečný úkryt, kam se můžeme uchýlit, pakliže upadáme do nesnází. Právě v těchto okamžicích se ukazuje, zda jsme mezi sebou vybudovali pevný vztah založený na důvěře, porozumění a společných

hodnotách, zda jsme vytvořili pouto sounáležitosti – tedy spojení, ve kterém subjekty zaujaly takový postoj koexistence v prostoru a čase, který generuje význam vzájemné pospolitosti.

Pojem sounáležitost můžeme nahradit slovy svornost, vzájemnost, solidarita, pospolitost, jednota. Zastřešuje však širší komplex hodnot a charakteristik jako důvěra, přijmutí, soulad, empatie, podání pomocné ruky, trpělivost, začlenění, schopnost ustoupit, snaha porozumět, ...

Sounáležitost proto představuje významnou vztahovou složku v mezích rodin, různých společenství, ať už zájmových, profesních či náboženských, na úrovních územních celků větších i menších, ohraničených i neohraničených, národů, kontinentů i světa. Realizuje se prostřednictvím naslouchání si, chování se s úctou, spolupráce, uznávání suverenity a jedinečnosti, pročež také respektem k různosti a odlišnosti. Maják přeci nesvítí jen pro své zájmy a blaho, nýbrž pro vědomí, že na celém širém moři pluje spousta dalších nejrůznějších lodí, že se na světě nepotulujeme sami. Spojuje své světlo s jasnými paprsky ostatních majáků, setkává se s nimi, byť na dálku, ovlivňuje je. Navazuje tak užší „mezimajákové“ vazby, čímž formuje světelnou síť společenství.

A jak tedy zní poselství majáku?
Držet pospolu! A neztrácet naději...

**Biskupské gymnázium, církevní základní škola, mateřská škola a základní
umělecká škola Hradec Králové
Klára Víšková
Co pro vás znamená solidarita?**

Solidarita je dnešní společností nedocenená a spousta lidí si neuvědomuje, jak je pro náš svět a naše okolí důležitá a nepostradatelná. Nelze jí vystihnout pouze jedním slovem, ale lze ji vyjádřit jako podporu, ochotu k pomoci nebo také jakousi harmonií mezi jedinci. Jednoduše řečeno, solidarita je nezbytná pro fungování zdravé společnosti a k příjemnému soužití.

Komunita, jež si není rovna a nedokáže si sobě navzájem poskytnout pomoc nebo podporu, nemůže prosperovat a nemůžeme se v ní cítit blaze. Je rozvrácená a spěje k postupnému rozpadu. S problémy a překážkami se v životě potká každý, avšak s pomocí ostatních se dají některé trable nebo potíže řešit snáz a rychleji. Pro to, aby se vyřešil globální problém, je zapotřebí příspěvek od každého. Pouze v případě semknutí společnosti a společné pomoci je možno problém vyřešit.

Solidaritě jsme celosvětově mohli pocítit například za doby pandemie covidu-19 a následnému lockdownu. Období, kdy solidarita byla nutná ke zdolání této nemoci. Nemoci, ke které jsme se nemohli postavit samostatně, avšak jako jedna spolupracující skupina. Byla zapotřebí týmová práce, vzájemná důvěra, podpora a respekt jak mezi státy, ale také mezi lidmi. Každý poskytl pomoc jinak, například finančně, darováním potřebných věcí, nebo samotným šitím roušek. Každá pomoc jedince přispěla celé komunitě a díky tomu jsme společně nemoc mohli zdotat. Jenže solidární bychom měli

zůstávat i nadále. Měli bychom se jako kolektiv podporovat i mimo globální problémy a větší katastrofy jako jsou například války, povodně, tornáda apod.

Je to jediná cesta ještě k lepším životním podmínkám nás všech a alespoň k částečnému míru. Solidarita by měla být však vzájemná, a ne pouze jednostranná. Aby se v dané společnosti zlepšila životní úroveň, musí si být všichni vzájemně rovni a být mezi sebou solidární, nebýt sobecký nebo nemorálně jednat. Bez této hodnoty nemůže započít světový mír. Pokud by byla solidarita zneužívaná, postupem času by se společnost rozdělila.

Konec konců, všichni bychom radši žili ve světě, kde jsou si všichni ochotni pomoci, při jakkoliv obtížné situaci, které čelíme, nežli žít ve světě, který je rozvrácený, soupeřivý, nepřátelský, nebo sobecký.

Biskupské gymnázium, církevní základní škola, mateřská škola a základní umělecká škola Hradec Králové **Aneta Stejskalová** **Co pro vás znamená solidarita?**

Práci o tom, co pro mne znamená solidarita, bych ráda začala jedním čínským příslovím, které podle mě podstatu solidarity krásně vystihuje. Daruješ-li člověku rybu, nakrmíš ho na den, naučíš-li ho lovit, dáš mu potravu na celý život. Solidarita je pro mne jedna z nejdůležitějších hodnot, která doplňuje důležité vlastnosti jako např. důvěru. Beru tuto hodnotu proto jako základ k žití v míru a spravedlnosti.

Pod pojmem solidární člověk si osobně vybavím osobu, která je ochotná investovat svůj osobní čas a pomoci ostatním. Zároveň je to osoba, která všechny vnímá jako sobě rovné a je schopna vzájemné spolupráce. Také předpokládám, že by solidární člověk měl být schopen vnímat své okolí a vcítit se do toho, co se kolem něj uskutečňuje.

Solidární člověk pomáhá ostatním, ale jen tak aby nezničil sám sebe. Kdo škodí sám sobě, ostatním nepomůže. Celkově zničit sám sebe není projev solidarity, ale hlouposti. Největší vlnu solidarity jsem za svého života mohla vidět u různých katastrof jako např. při ničivém tornádu na Moravě, povodních či požárech, kdy se lidé navzájem semkli a pomáhali si navzájem (finanční dary, hmotná pomoc, bezplatná pomoc i z větších dálek). K přečkání covidové pandemie určitě z mého pohledu solidarita také napomohla, ať už šitím roušek či pomocí s nákupy potravin pro nakažené jedince anebo seniory. Další znaky solidarity jsem mohla vidět během války na Ukrajině, spousty dobrovolníků, charitativních akcí a poskytnutí azylu.

Solidarita jde ruku v ruce se sounáležitostí. Člověk, který je součástí týmu nebo jednoho celku, může pozorovat, jak všichni členové prožívají veškeré úspěchy i neúspěchy jako jeden. Sama jsem členkou tanečního týmu, ve kterém si všichni pomáháme a vzájemně se podporujeme, abychom jako celek dospěly co nejlepších výsledků.

Každý na tomto světě má na tuto věc jistě individuální pohled, ať už kvůli kultuře či jen výchově, ale odevšad a vždy je poznat onen projev solidarity.

Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy v Praze
Ondřej Mařík
Co pro vás znamená solidarita?

Podle sociologické encyklopedie termín solidarita znamená „vztah mezi navzájem rovnými, kteří dobrovolně kooperují, neboť je spojuje společný zájem“. Přiznám se, že během přípravy na psaní této eseje jsem odhalil některé nuance mezi odborným chápáním pojmu solidarita a svým vlastním, ale naštěstí téma tohoto textu zní, co znamená solidarita pro mě, a tudíž je přímo žádoucí, abych akcentoval ty záležitosti, které připadají důležité mně osobně, i za cenu toho, že opomenou některé aspekty z výše zmíněné definice. Vždy jsem byl kupříkladu přesvědčen, že pro solidární chování není nutný společný zájem, ale pouhá účast, pocit sounáležitosti, z níž plyne, že mi osudy daného jedince či skupiny nejsou lhostejné, i bez pragmatické motivace. Bylo by přece bláhové se domnívat, že Červený kříž poskytuje zdravotnickou pomoc proto, že má s nemocnými nějaký společný zájem. Nebo to už není solidarita?

Když se řekne solidarita, jako první mi vytane na mysli polské odborové hnutí z osmdesátých let, které odstartovalo rozpad východního bloku. A přijde mi příhodné rozvažování o solidaritě zasadit do protikladu ke komunismu. Na první pohled se totiž komunismus jeví jako výsostně solidární ideologie, která vznikla díky sounáležitosti s těmi, kteří se měli ve společnosti devatenáctého století nejhůře. Zestátnění majetku bohatších lze z tohoto pohledu interpretovat jako projev solidarity. Přesto komunistická vláda vnímala nezávislý odborový svaz, jenž vznikl coby spolek solidárně smýšlejících polských dělníků, jako hrozbu a skrze válečný stav vyhlášený generálem Jaruzelským dosáhla v roce 1982 jeho stažení do ilegality. Motivy tohoto jednání byly jistě politické, neboť nezávislé odbory narušovaly mocenský monopol komunistické strany, ovšem hezky se ukázalo, že tyto dva levicové fenomény jsou v rozporu.

Komunismus přišel s třídním bojem a diktaturou proletariátu, spolu se sliby o dokonalé společnosti přinesl násilí. A tím se liší od solidarity, jejímiž nosnými pilíři jsou rovnost a dobrovolnost. Ač je to z programového hlediska paradoxní, tak komunismus nepřinesl opravdovou rovnost ani svobodu, zkušenost minulého století jasně ukazuje, že všichni, kdo se stavěli do opozice, byli otevřeně vyloučeni ze společnosti, a že u nuceného znárodnování a kolektivizace nemůže být řeč o dobrovolnosti, není třeba rozebírat. Komunismus neříká, že bychom si měli pomáhat, ale že se musí mít všichni stejně dobře. Když vznikla polská Solidarność, vyšlo jasně najevo, jak je solidární myšlení komunismu vzdálené, a tak musela být zakázána.

Solidarita pro mě znamená, na rozdíl od komunismu, přirozenou a zdravou podobu mezilidských vztahů. Když mě ve škole spolužák požádá o zapůjčení pera, nepůjčím mu ho proto, abychom se skamarádili či abych něco získal, ale protože je to správné, cítím naši vzájemnou sounáležitost a jsem vůči němu solidární. Něco takového lze jen stěží vynucovat, přestože na elementární ochotě něco nezištně obětovat mnohé stojí. Protože v souvislosti s aktuální válkou na Ukrajině se o solidaritě často mluví, chci na závěr ještě nastolit jednu otázku. Opravdu je pomoc Ukrajině něčím nezištným? Myslím, že právě v tomto případě lze úspěšně aplikovat onu sociologickou definici solidarity, neboť nás s Ukrajinou jistě spojuje společný zájem, kterým je boj proti agresorovi. A nezdá se mi, že by to byla Ukrajina, kdo by měl být někomu vděčný.

Biskupské gymnázium, církevní základní škola, mateřská škola a základní umělecká škola Hradec Králové

Kryštof Kuča

Solidarita a sounáležitost v praxi: co nás naučila zkušenost blízké války?

Válka je pro jednotlivce děsivý, pro matky nanejvýš smutný a pro mnohé rodiny nenávratně zdrcující čas. Jiní v ní však vidí peněžní zisk, technologický pokrok nebo nástroj pro propagaci pomocí strachu, jedné z nejsilnějších lidských emocí.

Ve spojení s válkou by solidarita, sounáležitost a podle mě i důvěra, měli mít vysokou hodnotu pro všechny od dělníka přes učitele po politika. Ta důležitost je spojena s činy které je doprovází. Solidarita je jistá úcta k druhým často jednotlivce k jednotlivci, která se projevuje takovou pomocí po které bychom toužili kdybychom bili v kůži oběti. Potřebné pouto, které je jakýmsi médiem můžeme nazvat sounáležitost.

Před válkou ta slova existovala, ale málokdo je používal, a musím se přiznat, že jsem si nebyl jistý co znamenají, a mám dojem, že jsem nebyl sám. Nyní je slýcháme v reklamách, od politiků, zpráv a častokrát od přátel a proto by se lidé měli zamyslet nad jejich významem s válkou spojeným.

První žádosti po solidaritě se ozývaly od politiků, jež nás žádali o podporu Ukrajine. Převážně materiální pomoc, která byla obrovská, se rychle dostala na správné místo díky naší společné snaze pomoci.

Naučili jsme se, že se umíme spojit a díky solidaritě každého z nás nabídnout jako malý národ pomocnou ruku, která dokáže zachránit stovky ne-li tisíce životů. Po této pomoci z nejhoršího jsem čekal, že situace přestane být pro lidské uši zajímavá, ale Češi mě naučili, že opak je pravdou. Naše solidarita se, díky dobrému pocitu ze sounáležitosti a ne moc pozitivních vzpomínek na rusko-českou historii, přesunula na naše území, kde jsme uprchlíkům před válkou začali nabízet pracovní místa, školy a byty. Jediný odpor pramenil z „fake news“, které někdo zveřejňoval na pochybných webech za cílem vyděsit obyvatele.

Válka nás naučila, vážit si pomoci, jelikož jsme zjistili kolik sil stojí, každý si musel uvědomit, že mezinárodní solidarita, je někdy i životně důležitá a, že sounáležitost s vlastním národem je mocný nástroj k docílení pro jednotlivce nedosažitelných cílů.

Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy v Praze

Markéta Horejšová

Co si představujete pod pojmem sounáležitost?

Sounáležitost. Slovo, se kterým se ve společnosti často nesetkáváme. Je to slovo, které málokdy někdo z nás pronese v běžném rozhovoru. Společnost toto slovo nepoužívá, ačkoliv v sobě skrývá obrovskou sílu. Ba dokonce v sobě samo o sobě toto slovo skrývá návod k tomu, jak jako celá společnost společně fungovat.

Já si vždy pojem sounáležitost přetvořím do spojení lidská vzájemnost. Je to pro mě až úsměvné, že mohu napsat esej právě na téma sounáležitosti. Proč? Před pěti lety jsem od své mamky dostala malou knížku Výzva k revoluci, kterou sepsal nynější čtrnáctý

Dalajlama. Knížečku jsem si přečetla a zrovna v dané době jsem vždy na konec přečtené knihy psávala vždy slovo nebo slovní spojení, které si z dané knihy odnáším do života. Po přečtení této knihy jsem na konec tužkou napsala „lidská vzájemnost“. Toto slovní spojení pro mě bylo v době mého dospívání naprosto ohromující, a řekla jsem si, že svůj život chci vést právě v duchu tohoto hesla.

Sounáležitost a lidská vzájemnost je pro mne jedno a to samé. Laskavost, zájem o ostatní, vřelost, nebýt lhostejný, touha po navazování kontaktu s ostatními, snaha zapojit do společnosti vyčleněné jednotlivce, poskytnutí pomoci lidem v nesnázích. To a mnohé další se dá shrnout pod slovo sounáležitost. To, co mně osobně přijde nejdůležitější je ale vytváření společenství. Snaha o vytváření společenství na kterékoliv úrovni našeho života. Ať už jde o vytvoření kvalitního, radostného a láskyplného společenství v rodině, škole, zaměstnání či v kamarádských a přátelských vztazích. A nemusíme se limitovat jen těmito „prvoplánovými“ společenstvími. Proč se o to nesnažit v každé situaci? Každé náhodné setkání s nám neznámými lidmi, ať už v obchodě, na pracovní schůzce, na kurzu či u lékaře, může být prožito právě v duchu lidské vzájemnosti. Dejme ostatním poznat, že nám nejsou lhostejní, že je registrujeme a že tento život žijeme opravdově a jeden pro druhého. Projevování emocí, lásky, nabídnutí pomocné ruky, ale i každého jednotlivého dne prožívaného jako dobrodružství je podstatou života. Právě tyto jednotlivé segmenty našeho života, nám v konečném důsledku nám dávají pocit lidství.

S pětiletým odstupem jsem otevřela knihu Výzva k revoluci, protože jsem věděla, že se právě na poslední stránce objevuje sousloví lidská vzájemnost. Jsem moc ráda, že toto heslo ve mně celých pět let rezonovalo, nezapomněla jsem na něj a snažila se v jeho duchu žít. Doufám, že společnost bude slovo sounáležitost více využívat a v jeho duchu i více žít. Přece jenom nám ukazuje návod k tomu, jak společně a vzájemně žít. Návodem je Sounáležití.